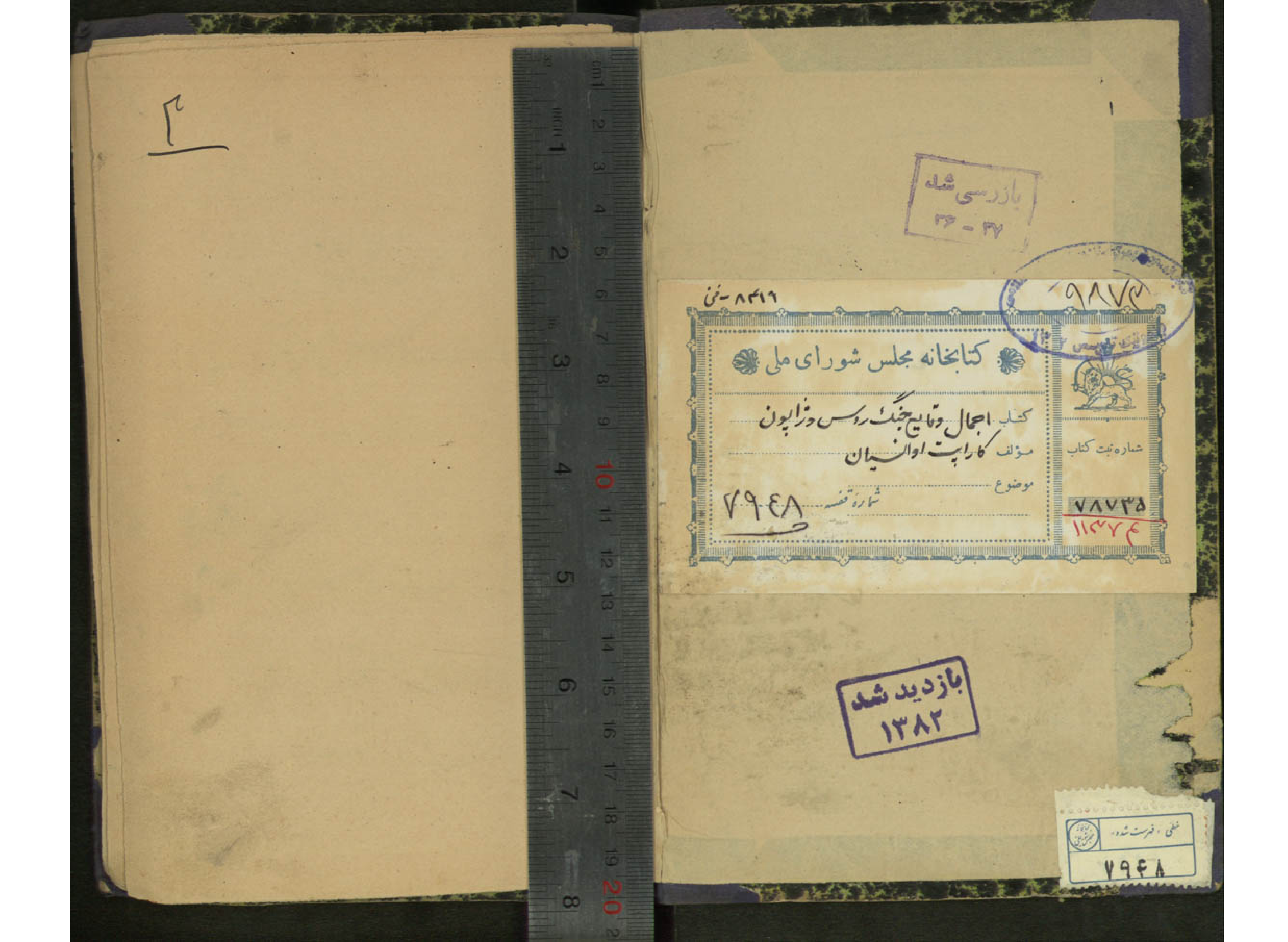
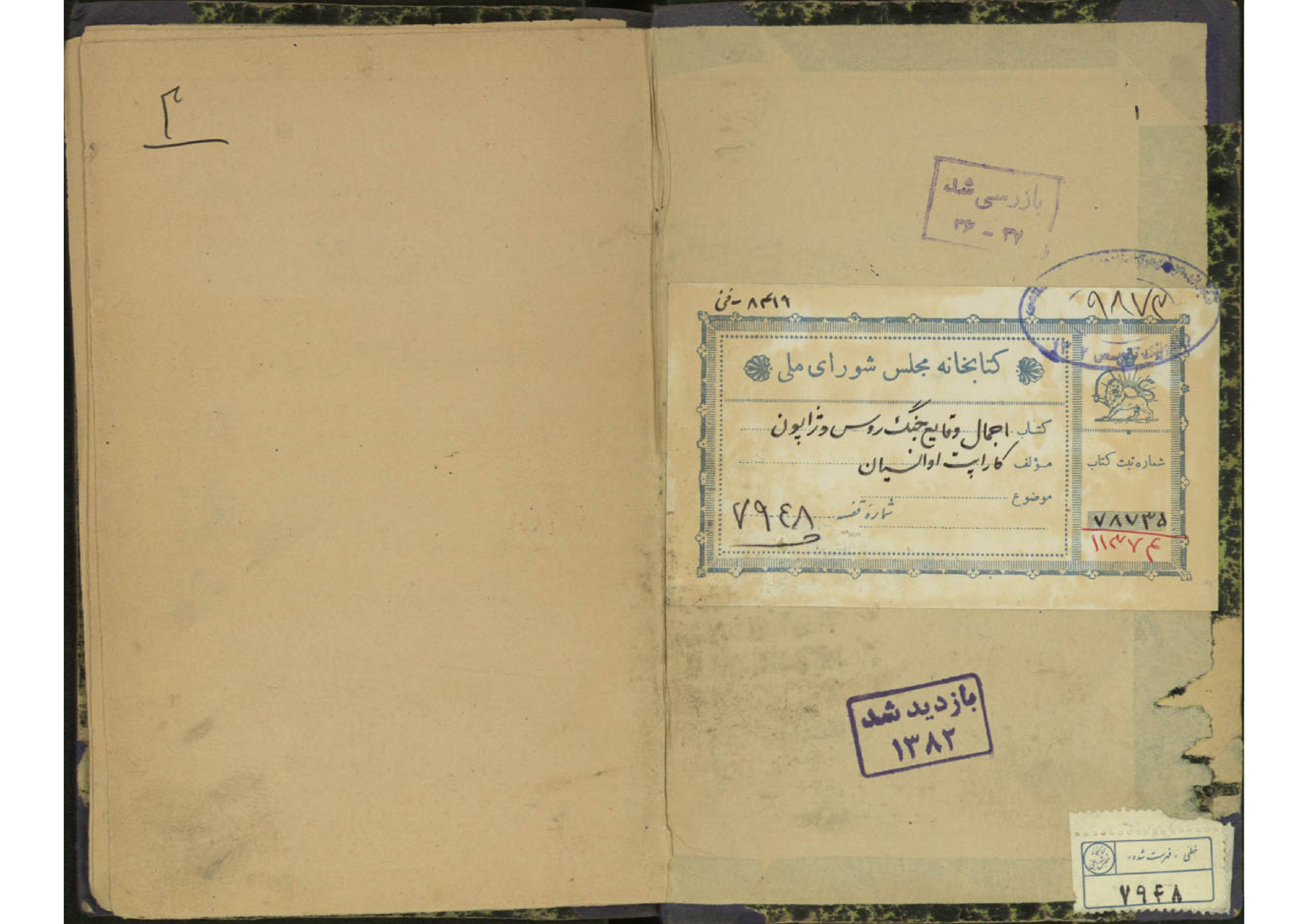



بازرسی شده
۳۶ - ۳۷
۹۸۷۴
کتابخانه مجلس شورای ملی
کتاب اجمال وقایع جنگ روس و ژاپون
مؤلف کاراپت اوانسیان
موضوع
شماره قفسه ۷۹۴۸
شماره ثبت کتاب
۷۸۷۳۵
۷۹۴۸



اجمال وقایع جنگ روس و ژاپون

کاراپت اوانسیان

جلفای اصفهان
سنه ۱۹۰۶ ع ۱۳۲۴ ه

با روس

مقدمهٔ جنگ ژاپون

جنگ مشرق الاقصی که بیش از ۱۸ ماه امتداد داشت نیرنگهای
ازمنهٔ جدیده ثبت و بهمه ارباب بصیرت و سیاست ثابت و
ظاهر ساخت و کالشمس فی وسط السماء هویدا و لایح گردید
تربیت دارای چه قدرت و معجزات است که در ظرف ۳۰ یا ۴۰
سال چراغ بینش علم جهالت این قوم شرقی را بالکل
برطرف نموده چنان باوج سعادات افراخت که نتوانست

سعی

گوی ارتقا از عرصهٔ جهان برباید . از ابتدای جنگ تا بنهای
فتوحات متوالیه ژاپونیها مکرراً ما را در رسالات ژنرالهای
حاذق و مجرب زمان کافی بر دانائی و ملت پرستی و هواخواهی
این قوم اصغر ظاهر است و کالنقش فی الحجر مکشوف گردید
که قوهٔ علمیه و عقلیه چه مقامی ارجمند دارد . . . تربیت
مسلمه است که قومی از جادهٔ جهالت و نادانی بصراط بهبودی
و شاهراه تمدن هدایت مینماید . هر چند مدارس
در مملکتی دایر شود نونهالان وطن در کوشیدن علم بربار میشوند

و تأثیر آن تا مدت مدیدی باقی و برقرار میماند . زمانیکه

از نوم غفلت و مستی جهالت بیدار شویم و با کمال جد و جهد

پا بدائره تمدن بگذاریم و همدست و همخیال در اصلاح حال خویش

بکوشیم چو عضوی بدرد آورد روزگار دگر عضوها را

نماند قرار . نظر ارباب خبرت دائم بدین صوب

معطوف است و اولیای دولت و مدبران و مدیران جراید

همم عالیه ایشان مصروف میدارند که عوائد و فوائد تربیت

با دلائل فصیحه بیان بکنند . احوال این قوم اقصی الشرق

مستدل

مستدل میسازد و آنچه در فوق ذکر کردیم باید اعمال قبیحه را مجتنب و

محاسن را مجذوب کردیم فتوحات دولت

آلمان که در ۱۸۷۰ واقع شد و از کثرت خسارت مشهور بهیچ

وجه نمیشود شبیه بجنگ روس و ژاپون داد چون اکثر از وقایع

جری نمیماند که نتیجه جنگ تغییر و تبدیل شود ولی برخلاف آن

فتوحات ژاپون قطعی بود و ترتیبات نظامیه مباشره و طبیعیه

وغیر ما باقصی درجه تحسین و خوبی رسانیدن قابل تحسین و تمجید بودند

کسیکه بخواهد بیان و توصیف جنگ مذکوره بکند خواه مخواه برتبه

تفصیل میرود چون شرح بزرگترین جنگها و کاملترین فتوحات

و شکستها که دنیا عدیل اینها تا بحال کمتر دیده است باید بدانند در

ظرف چند ماه قلعه معروفه پرت آرتور که بر احداث و رونق

آن دولت روس کرورها مصرف کرده بدست ژاپونیها

افتاد . بر قشون روس شکست و خسارت عظیم در

(لیائو یانگ) و قرب حصار مکدن وارد آمد و جسارات

مالک که با کمال هنرمندی از مسافت بعیده و در میان

اشکالات امیرال (روژستونسکی) هدایت و راهبری نموده

منقطع

منقطع و نابود گردیده بود . بعد کنفرانس (پرتسموت)

با انقلابات امید و ترس مطمح نظر مشرق و مغرب شد تا آخر

الامر صلح نامه منتظره بامضا رسید و کار پیکار خاتمه پذیرفت

روزنامجات شریفه ایران شروحات مفصله و عام المنفعه در باب

جنگ نگاشتند من هم برای مزید آگاهی هموطنان عزیزم

شرح اجمال وقایع جنگ بقدر قوه پرداختم و امیدوارم

از عدم قابلیت و اغلاط مشحون آن چشم پوشیده و عذرم

پذیرفته آید و باعث تشویق و دلاسائی این حقیر شود که بتوانم

زاین بعد ذره‌ای از تکالیف نسبت بدایه و پرورنده خود
یعنی ایران جنت‌نشان بتمام شکر و سپاس خالق کون و مکان
و آفریننده زمین و زمان لازم و واجب است که در این عصر
فرخنده فرجام و خجسته ختام از توجهات کامله و مساعی جمیله و بذل
مراحم ملوکانه بندگان اعلیحضرت قوی‌شوکت قدرقدرت نو
شیروان عدالت شاهنشاه جمجاه معارف‌پناه مظفرالدین
شاه خلدالله ملکه و سلطانه علم و دانش شایع و راسخ شده
و لوای فخر ما در ازدیاد است . از بارگاه یزدان برای

سلامت

سلامت و کثرت عظمت و حشمت ذات ملک صفات اقدس
همایون و دعای دوام دولت ابدمدت و روزافزون مسئلت
مینماییم . از مطالعه‌کنندگان معذرت
میخواهیم که باین مجال بفراغت بال مطلب ذیل را هم درباب
ژاپون و ژاپونیها ملاحظه نظر امعان بگذارند در طرف شرق الاقصی
آسیا در اقیانوس کبیر مملکت ژاپون است که مشتمل بر چندین
جزیره میباشد و بزرگترین آن جزایر را (نیپون)
گویند و پای تختش (توکیو) است هوایش معتدل

و بسیار چوب و خاک حاصل خیز و شهرهای بزرگ بمانند ژاپونیها

آنکسی بودند که سی چهل سال قبل از این در بحر توحش و جهالت

مستغرق بودند و هیچکس اجازت دخول مملکت ایشان را

نداشت . اکنون در ظرف چند سال اخیر خصوصاً از جنگ

با چین و جنگ حالیه با روس شهرت تام و ترقی و مقامی در

مدنیت پیدا کرده که تمام دول و ملل عالم متحیرند مسافر

اولین بار از کشتی بیرون آمده بساحل ژاپون میرسد

هر چه بنظرش می آید . درختهای و کشتزارهای سبز و خرم

و راههای

و راهها و کوچه های پاکیزه و با صفا و نظم و درست رفتاری مردمان

است . ژاپونیها کوتاه قامت هستند و چون زلزله هم

در آنجا بسیار واقع میشود خانهای خود را کوچک و چوبین میسازند

با حیاط و باغچه و اطاقها همه ساده است و مبل و اسباب زینتی

ندارند . و ژاپونیها همه چهار زانو بر زمین روی بوریا می نشینند

طبعاً مهمان دوست و خوش اخلاق هستند و کمال سعی و کوشش

را می نمایند که مهمانان ایشان خرم و خشنود باشند غذا ایشان

عموماً از برنج و سبزی و ماهی خشک است ولی در موقع ضیافت

اغذیهٔ لذیذه تهیه می‌کنند . و با دو چوب که در کمربند هر کس
حاضر است غذا را صرف مینمایند . بعد از غذا تنباکوی اعلی
میکشند . و عرقی از برنج که اسمش (ساقی) است مینوشند
ولی هیچکس مست نمیشود والا از خانه بیرون نمی‌آید که مستی مایهٔ
رسوائی و افتضاح است بعد از آن چایی می‌آورند در پیالهٔ چینی
و بدون شیرینی صرف میکنند و زنها از کودکی طبخ چایی را
می‌آموزند چه پختن چای بترتیبی که نزد آنها معمول است . خالی
از زحمت و اشکال نیست و خیلی اهتمام میکنند پاکیزه درست شود

که اسباب

که اسباب افتخار است . عموم مردم بسیار ساعی در کار
هستند . و بکدّ یمین و عرق جبین نان میخورند بهر کار صنعتی بچشم
خوشی و دلگرمی مینگرند و چنان بانجام میرسانند که انسان
متحیر میماند . و صنایع آنها در همه جا مطلوب و مرغوب است
دخترهای ژاپون خواندن و نوشتن و کارهای خانه را کاملاً
میدانند خصوصاً دختران متمولین همگی آزاد هستند و زودی
هم شوهر میگیرند و از این جهت اولادشان کوتاه قامت میشوند
زنها باوفا هستند و در دلهای اطفال شان تخم دینداری و اطاعت

و تقوی میکارند (چوب تر را چنانکه خواهی پیچ) (نشود
خشک جز بآتش راست) عدهٔ نفوس سکنهٔ ژاپون
تقریباً نود و چهار کرور است و نصف بیشتر رعیت هستند
چهارصد و بیست قسم نباتات کشت و زرع می کنند و کمال
محافظت و مراقبت را از زراعت و محصول خود دارند که خورش
و نوشش اهالی عموماً از آنست در دهات گاو و گاومیش و غیره
کمتر پیدا میشود و این دلیل بر آنست که خودشان اعمال کشت و زرع را
متحملند در دنیا مملکت و خطهٔ دیگر یافت نمیشود که بیشتر از ژاپون کوه
آتش

آتش فشان داشته باشد . و زلزله در آنجا کثیرالوقوع و معتاد است مانند
برف و باران در نزد ما چنانکه این دو نبود محتمل بود امواج دریا بعضی از جاها را
فرو میگرفت و اکنون هم گاه گاه طوفان و تلاطم بحر چنان سخت گشت
که شهرها را خراب و ویران میکند از جمله شهر (آساکو) بود
که دو کرور نفوس داشت . یکی از عجایب طبایع ژاپونیها
این است که عموماً گل جشن و سور و انواع بازیها دوست
میدارند مسافر اروپائی وقتی از شهری ژاپونی پرسید که چرا طبیعت
شما چنین است جواب داد که اگر اینها را نداشته باشیم نمیتوانیم

بسهولت کار بکنیم و بزودی شکسته و پیر میشویم این خوشی و تفریح
خاطر ما را زنده دارد و گرنه زندگانی این دنیای فانی بزحمت آن
نمی ارزد در روزهای جشن تدارک بسیاری می بینند و در کوچها
که مزین به بیرقها و فانوسهای گوناگون بیشمار است هزاران هزار
مردمان عیاش از اعلی و ادنی و مرد و زن و بزرگ و کوچک
گردش می کنند و از انفاق و اعطای مال بفقرا و ضعفا دریغ
نمیدارند . و عجب این است که هیچ شر و فساد و سرقت
و قیل و قال و جنگ و جدالی هرگز میان آن جمعیت عظیم واقع
نمیشود

نمیشود همیشه مجالس تیاتر در همه جا برپا میشود و از صبح تا شام خلقی
بیشمار بتماشا میروند . دستگاه رقص و ساز هم ~~فراهم~~ فراوان
است از قرار مسطورات فوق چنین معلوم میشود که ژاپونیها در وقت
خوشی و عشرت بخوشی گذرانی و عشرت میپردازند و وقت کار
کار میکنند اما از صفات حمیدهٔ ژاپونیها این است که عموماً
دوستدار تربیت و تعلیم و مروج معارف هستند چنانچه در ژاپون
زیادتر از روسیه روزنامجات و کتب بطبع میرسد در حالی
که عدهٔ نفوس روس سه برابر سکنهٔ ژاپون و وسعت خاکش

پنجاه و شش برابر ژاپون است فقط در (توکیو) هفتصد نوع
روزنامه و جریده بطبع میرسد و در شهرهای قس علی هذا مدارس
در مملکت ژاپون بیشمار است و هر کس ناگزیر باید در صدد
تعلیم و تعلّم بوده باشد والا ما دانی برای هر کس کسر و ننگ
عظیم است . درسی چهل سال قبل که ژاپونیها بنای
رابطهٔ مراوده با دول اروپا را گذاردند از طرف (میکادو
فرمانی با مضمون صادر شد (مایل هستیم که علم و مدنیت
در بلاد ما حتی قرای دهات شایع باشد الحال آنچه میل و آرزوی

میکادو

میکادو بوده بپایان آن رسیده است حالت امروز ژاپون
چه قدر فرق با چهل سال قبل دارد . آن زمان ژاپونیها از علم
و مدنیت خوف و وحشت داشتند و نور دانش را آتش سوزان
می پنداشتند ولی اکنون بوقتی اندک ژاپونیان هرچه برای
ترقی ملت و مملکتشان واجب دانستند با کمال چالاکی از اروپ
وامریکا آموختند و اکنون معلمین از اقسام علوم و فنون در مملکتشان
وافرند و هیچ احتیاج بمغرب ندارند . اختراعات بدیع
حیرت انگیز نموده اند که دلیل بر کمال حذاقت و تعمق دانش

واندیشه آنها این است در مدارس و دار الصنایع ها و دار الفنونها
اطفال هر قسم صنعت و حرفت می آموزند و زمانی که از آنها
بیرون آمده جدّ و جهد برای معیشت خودشان و ثروت وطن
می کنند در کارخانه جات و تجارتها اشخاصی که طاقت روزی
چهارده الی شانزده ساعت کار دارند یعنی بیکار و معطل نمیشوند
اگر ناگهان یکی از اهل اروپ یکی از بنادر ژاپون وارد شود
باور نمیکند که در اروپ نیست فی الحقیقه هیچ تفاوتی ما بین
بلاد ژاپون با شهرهای بزرگ اروپ نیست در بنادر ژاپون

از انگلیسها

از انگلیسها بسیاری اقامت دارند و اثر آنها در همه جا هویداست
بجهت آنکه بیشتر بواسطهٔ اینها ژاپون در صف اعاظم دول عالم جای
گرفته است و در بعضی از شهرهای ژاپون بزبان انگلیسی تکلم می کنند
از قبیل (ناکاساکی) (کبی) (یوکوهاما) (توکیو)
غیر انگلیسیان از ملل آسیائی و اروپا و امریکا هم در بنادر ژاپون
هستند . کشتیهای تجارتی و جنگی این ملل همیشه لنگر انداخته است
در بندر (نیوسا) نزدیک (ناکاساکی) بزبان
روسی شکسته حرف میزنند بجهة آنکه در زمستان شهر (ولادیوستک)

رخ میزنند و جهازهای جنگی روس ناچار پناه بمنازل و سواحل متعلقه

میبرند و یکی از آن جاها (بیوسا) است روسها با دخترهای

ژاپونی بعضی از اوقات عقد و نکاح می‌بندند و آمیزش با یکدیگر

دارند . شهرها بواسطهٔ راه آهن و مراوده جهازها از هر طرف

عالم روز بروز بزرگتر میشود و اجناس از هر قبیل خارج و داخل

میگردد در شهرهائی که مراوده فرنگیان کمتر است و از آنها آزاد

و برکنار هستند . وضع بلاد و اشیاء تغییر نمیکند چنانکه در آنجاها

می‌بینی کوچهای تنگ و تنکده‌های عالی و دکاکین بسیار و فانوسهای

رنگارنگ

گوناگون و پارچه‌های الوان بکوچه‌ها آویخته و در کوچه‌ها پیوسته رفت

و آمد میکنند بارکشهای دوچرخی که بار چای و تنباکو و برنج و غله و فلفل

و هیزم و غیره است غالباً در کوچه‌ها رفت و آمد میکنند خصوصاً شبها

در معابر و خیابانها تماشای غریبی است و هنگامی که چراغها و

فانوسهای گوناگون مشتعل است شخص خیال میکند بساط جشنی

در شهر برپا است رجال و خدام دولت همه لباسهای فرنگی

میپوشند . ولی زنها لباس ملّی قدیم خود را از دست

نداده اند دولت ژاپون لازم داشت که وضع و طرز سپاه

بری و بحری خود را بطرز و اسلوب سپاه اروپ تبدیل نماید و اعزاً

اهالی ملت با دولت مساعدت کردند اکنون موافق قانون بر هر

فردی از افراد امت لازم و متحتم است که از هفده سالگی تا بیست

و نه سالگی بدولت خدمت نمایند و در مدارس علوم نظامی

مشق جنگ بیاموزند از این روی دولت ژاپون در غیر زمان

جنگ دویست و پنجاه هزار قشون مسلح دارد و در وقت جنگ

یک کرور الا دو کرور و بیشتر تا هر عده که حاجت افتد میتواند لشکر

حاضر نماید و عده کشتیهای جنگی در غیر موقع جنگ بهشتاد فروند

میرسد که با تفنگها و توپهای عظیم جدید الاختراع تجهیز شده است

سابقاً کشتیهای ژاپون را در امریکا می ساختند ولی اکنون در خود

ژاپون هم می سازند محصولات ژاپون از طبیعی و صناعی از قرار

ذیل است برنج (غله) (چائی) (ابریشم) منسوجات

ابریشمینه و غیره (پنبه) (تنباکو) زنجبیل (کاغذ)

لاک (چینی) چودن (نی شکر) عاج (مس)

صدف (ظروف از خاک چینی) انواع بادیزن (کافور)

(و غیره و غیره) ژاپونیها خدان متعصب و راسخ العقیده در

در کیش و دین خویش نیستند . خواص برای ادای تکلیف دینداری
می کنند و عوام فقط رسوم و آداب ظاهریه را حفظ و متابعت مینمایند
مذهب قدیم میکادو در ژاپونیها (شینتوئی) است و اصول
این مذهب این است که چیزهای نادر و طبیعی اوصاف کبریائی دارند
و همچنین اکثر ارواح ناپدید که در مدت حیات و حلول در ابدان
مظهر کارهای عجیب و غریب شده اند فرایض آنها چندان نیست
این مذهب دعای معین و مواعظ حسنه و دستورالعملی برای تقوای
و تهذیب اخلاق و آداب تزهد ندارند و آنچه تکلیفشان است

باید ظاهراً به بتکده ها بروند و باطناً با ضمیر پاک و قلب صافی باشند پیروان این
مذهب مذهب قلبی است و خودشان اقرار بر این دارند در عبادتگاه
شان جز از یک یا دو بت چیزی دیگر یافت نمیشود و از این قرار معلوم
میشود که معتقد پیرایه و دستگاهی دیگر نیستند و تمام عبادات ریائی را نا
می پسندند . مذهب دیگر هم دارند که مذهب بودا است و آن
تفاوت کلی با مذهب (شینتوئی) دارد پیروان این مذهب
بسیارند و اساس عقیده و اصول مذهب بودا القرتیاً تناسخ است
یعنی معتقد بر این اند که ارواح مردمان بر حسب نیک و بد زندگانی و اعمال

واعمالی که در این جهان نموده پس از فوت تبدیل بصورت و حالی دیگر
میشود . و باید هر کس با توبه و عمل نیک و کف نفس و امساک از
شهوات رجعت کند و معاودت نماید تا حیات جاودانی یابد
معابد بودائی بر خلاف بتکده‌ها عالیتر و مزین است در رسوم و آداب
عباداتشان سخت و مفصل و با شوکت و جلالی تمام در کوچها و معابر
طوف مینمایند چند سالی است مذهب عیسوی هم در ژاپون توسط
دعاة عیسوی رواج گرفته و تقریباً بقدر صد و بیست هزار نفر فعلاً
متابعین دارد

فصل اول

اجمال وقایع جنگ روس و ژاپون

فصل اول سبب آغاز جنگ ژاپونیها مای گلوله ریزی بندر پرت آرتور متمادی حرکات قشون متخاصمین در مملکت کره محاربه رود خانه

یالو جنگ عظیم فیمابین دولتین روس و ژاپون
واقعه در مشرق الاقصی آسیا در خاک منچوریا که ولوله در اقطار جهان
انداخت و جالب النظر همه دول و ملل شد سبب اراقه خونهای
مردمان کثیر العدد و اجمال آن از این قرار است در ماه ژولیه ۱۹۰۳
میلادی دولت شمس طالع (ژاپون) بعد از معاهده نمودن
با دولت انگلیس مذاکره تخلیه منچوریا را با روسها بمیان آورده چون دید

در جواب مماطله مینمایند کشف وضع امورات از دربار پترزبورغ

خواست . وزارت خارجه روس از این علامات خیال

کرد که غرض و مقصود ژاپون دست اندازی (کره) بود در

عوض منچوریا و این ختم معاملات و انجام کار میدانستند ولی در ماه

ژانویه دولت ژاپون ایضاً بار روس اطلاع داد که منتظر جواب

کافی و شافی است . دولت روس در خلال آنحال بتصدیق

و صلاح دید امیرال الکسیف فرمانفرمای منچوریا جهازهای جنگی

فرستادند برای مشرق و سپاه بری هم برای کره به بهانه

محافظت

محافظت حقوق روسیها در آنجا دولت ژاپون دید که در حفظ

تدارکات لازمه جنگ می بینند دیگر زیاده انتظار وصول جواب برده

و زیر مختار خود از پترزبورغ احضار کرد و همچنین رشته معامله و روابط

سیاسیه منقطع گردید و همین را اعلان جنگ شمرده ولی روسیها

تصور نمی نمودند که ژاپون بتواند مداومت و مقاومت نماید .

بهر صورت در نهم شب ۸ فوریه جهازهای جنگی ژاپون

در تحت حکم و سرکردگی امیرال توگو مقابل پرت آرتور لنگر انداخت

هنگامیکه جشن و شور و چراغان برای مولد امیرال استارک)

سرکرده قشون ساحلی بندر ترتیب داده بودند و فرصت را غنیمت شمرده
امیرال توگو از لشکرگاه بیرون آمده جهازهای بندر را گلوله باران
کرد و مارو سیها مطلع شدند سه فروند جهاز معیوب و از کار افتاده
بودند روز دیگر گلوله ریزی شروع شد و چهار فروند کشتی هم معیوب
گردیدند . همان روز دسته از سفاین جنگی ژاپون هنگامی که سپاه
بری را برای حمله کره محافظت و مراقبت از دشمنان میکردند دو جهاز
روس موسوم به (واریاک) و (کورتیز) در بندر
(چملپو) غرق کردند . قبل از جنگ قوت بحری دولتین

متحاربین باهم تفاوتی زیاد نمیکرد ولی بعد از فتوحات دو روزه
تسلط دریا با ژاپونیها افتاد و غیرت و حمیت آنها ازدیاد یافت
که گفته اند ابتدا خوب نصف کار است تکالیف امیرال توگو
بسیار سنگین و سخت بود اولاً کشیک بوغاز پرت آرتور کرد که
سپاه و سفاین آنجا بیرون آمده خسارت کلی بکشتیهای ژاپون
که مشغول نقل سپاه بری بودند نرسانند و ثانیاً نگذارد سفاین ولاد
یوستک با آنها متفق نشوند . بعد از شکستهای سابقه
وزارت خارجه روس امیرال ماکاروف شخص مشهور و محترم

و محترم بجای امیرال آستارک مأمور نمود . حالت امیرال
ترکوسهمنر گشت ولی بحیله و ملعوب غریب و عجیب سفاین روسیها
بیرون بندر کشیده . جهازهای امیرال ماکاروف موسوم
به (پتروپاولوسک) بگلوله دینامیت زیر دریائی خورده بهوا
پرانده شد با خود امیرال و جمعی کثیری . سه هفته بعد
ژاپونیها تو غار بندر را با کشتیهای کهنه تجارتی تنگ
درجه بستند و کردند که ممکن نبود جهازهای بزرگ عبور و مرور
کنند . در این بین قشون ژاپون در کره جا گرفته
بودند

بودند و عهدنامهٔ با دولت کره بسته کارهای خودشان بسهولت
پیش میبردند . و قشون روس هم متصرف شمال نیم جزیره مذکور
بودند . در اواخر ماه ~~[illegible]~~ مارس ژنرال کوروکی سرکرده قشون
بری ژاپون با جمعی کثیر بطرف رودخانه یالو پیش رفتند روسیها
در تحت سرکردگی ژنرال ساسولویچ نقاط مهمه در اطراف
رودخانه احداث کرده خیال مقاومت و ایستادگی داشتند
. در آخر ماه اوریل بود که ژنرال کوروکی بواسطه توپهای
زیاد که در محصورها و کمینگاهها نصب کرده فتح نمایانی و شکست کلی بروسیها نمود

که نظر آن در تاریخ کمتر یافت میشود . ژاپونیها بعد از عبور رودخانه
تصرف (کیولیجنگ) شدند در روسیه فی الحقیقه در همه جا گمان
میکردند که محال است ژاپونیها بتوانند در جنگی مقاومت نمایند
ولی جنگ یالو اثر کلی بخشید و خیالات و عقاید مردمان را مبدل
ساخت خصوصاً دولت روس باندیشه عظیم افتاد که لازم و واجب
دانست ژنرال (کوروپاتکین) برای سپهسالاری قشون
رو بعرصه و عازم گشتند و جمع آوری لشکر نمایند و تدارک تهیه
نمودن دسته جهازهای جنگی در دریای بالتیک برای مشرق الاقصی
ببینید

به بلند بواسطه دوری راه مشکلات سخت پیدا شد . چراکه
آسان کاری نبود که بوسیله یک راه آهن و مسافت بعید لشکر و
مهمات حربیه و آذوقه و غیره روانه داشتن از آنطرف ژاپونیها
معجلاً در سمت پرت آرتور آمده شهرهای کینچاه و نشان و حصون
حصینه و ۷۸ توپها گرفتند و ضرر کلی بروسها رسانیدند
و بعد از فتوحات متوالیه خط راه آهن پرت آرتور تصرف کردند
و بندر مذکور را محاصره نمودند من بعد ژاپونیها متصرف بندرهای
(فنشولینگ) (موتیلینگ) (دنیلینگ) شدند و روسها را

عقب نشستند و خودشان پیش رفتند . در ۲۴ او جنگ
عظیم در (لیاودیانگ) مابین ژاپونیها در تحت سرکردگی
مارشال اویاما و روسها در تحت ژنرال کوروپاتکین واقع شد
و تا ده روز امتداد داشت . هر طرف استعداد حربی یافته
بودند و تمام قوه خودشان معارضه نموده و هر دو طرف هم خسارت بسیار
دیدند . در اواخر ژنرال کوروپاتکین با هنرمندی
و استادی و پلتیک دانی قشون خود را لیلاً از شهر بیرون
کشیدند . و چون دید که ژنرال کوروکی سردار سپاه

میمنه اردوی ژاپون تعاقب مینماید فوجی برای دفاع و منع حرکات
او تعیین نموده بسرعت تمام راه مکدن پیش گرفت . مقتولین
و مجروحین این چند روزه لاتعد ولاتحصی گشته از هر طرف
تجاوز از بیست هزار نفر در عرصه وغا تلف شدند در تاریخ ازمنه
جدیده جنگی بدین عظمت و مهابت در صفحه عالم دیده نشده بود
و نمیشود اراضی زمین خون آلوده شده بود و هر سمت از اجساد مقتولین
پوشیده . . . هشت روز بعد از آن جنگی دیگر در ظاهر
مکدن واقع شد که عظمت و خونریزی آن کمتر از جنگ (

(لیااویانگ) نمود روسها چهل عراده توپ و چهل و پنج هزار
نفر از دست دادند ژاپونیها شانزده هزار نفر بهلاکت رسیدند
بعد از این جنگ قشون دولتین متحاربین مقابل یکدیگر
در سواحل رودخانه شاحو اقامت جستند و منتظر فصل بهار نشستند
چراکه در موسم زمستان هوای آنجا بسیار سرد است ~~فصل دوم~~

فصل دوم

محاصرهٔ پرت آرتور — (امیرال توگو) از طرف بحر
و ژنرال نوگی از طرف خشکی شهر را گلوله ریز نمایند
چند فروند [جهاز جنگی روس] غرق یا معیوب گردیدند — چند نقطهٔ مهمه
تصرف

تپهٔ ۲۰۳ متری — تسلیم پرت آرتور

تصرف ژاپونیها می‌افتد منجمله | این جنگ شباهت کلی
با جنگ ژاپون و چین که در سنه ۱۸۹۴ میلادی واقع شد دارد
در آن زمان قسمت دوم قشون ژاپون از بندر
(پیترو) وارد شبه جزیره (لیااوتانگ) شد همین واقعه
مجدداً اتفاق افتاد (ژنرال (اکو) در اوایل ماه
مه لشکری از کشتیها بخشکی آمده در ظرف چند روز با روسها
در کینچاو و نانشان مقابله و مقاتله نموده فیروزمند گردیدند و شهامت
و جلادت خود ظاهر نمودند . خبر انهزام روسها در

عید جلوس اعلیحضرت امپراطور روس در پترزبورغ انتشار یافت

و موجب اختتام بساط جشن و سور گردید . [illegible] در سنه ۱۸۹۴

ژاپونیها حمله بکینچاو بردند و دالنی را با مهمات حربیه و اسلحه

و اسباب زیاد متصرف نمودند در آن جنگ هنگامیکه قسمت

دوم قشون ژاپون بطرف پرت آرتور پیش میرفتند قسمت اول

طرف شمال رودخانه یالو را متصرف شدند و چینیها را

بقلق و اضطراب انداختند . پرت آرتور یکی از

بنادر معروفه و مشهوره و دارای قلاع و استحکامات متینه بود

حالت انتظار

حالت انتظار محاربین شد و هر دو سپاه مجاهدات وافیه و توجهات

کافیه در حمله و دفاع مبذول داشتند . ژاپونیها با توپهای

ماشینی جدید الاختراع از هر طرف خشکی و امیرال ایتو از طرف

دریا شهر پرت آرتور را گلوله ریز میکردند و قشون ساخلو

اطمینان بحصول حصنیه شهر و قوه حربیه و ذخایر کافیه

از آذوقه و غیره برای چند ماه داشتند و امیدوار بوصول

مدد و کمک از جانب کوروپاتکین نیز بودند .

در اوایل ماه (او) ژاپونیها چند نقطه از نقاط

مهمه بر روسیها سخت تصرف نمودند . من جمله تهیه

(ولف) . خوف و تشویش برای جهازهای جنگی

بهم رسید . از پتربورغ سفارش و تاکیدی در باب

بیرون آمدن کشتیها و حمله بردن بر دشمنان با میرال

(ویتافت) رسید و حکم دیگر آنا بولادوستک خیال

و مقصود روسیها این بود که کشتیهای جنگی هر دو بندر

ملحق و متفق شوند و بعد همگی (بولادوستک) پناه

بگیرند چرا که لنگرگاه و تعمیرگاه کشتیهای بندر اخیر بهتر از

پرت ارتور

پرت ارتور است . روسیها مقضی المرام نگردیدند .

از آگاهی و هوشیاری ژاپونیها طولی نکشید که امیرال (توگو)

شکست کلی بر روسیها داد . امیرال (ویتافت) مقتول

گشت و جهاز او با کمال صعوبت به بندر (کیاجاه) فرار نمود

جهاز (اسکلد) در شانگهای (خاک چین) پناه گرفت

(نوویک) گریخت و سایر معیوب گردیده ناچار به پرت

آرتور برگشتند . حالت کشتیهای (ولادیوستک)

هم بهتر از این نبود . امیرال (کامیمورا) راه آنها

مُندو گردد و جهاز (روزنک) غرق شد و (ریسا)
و (گراموما) معیوب گردیدند پس از چند روز ژاپونیها
نویك را نزدیك (كرساكفك) دیده انرا منهدم ساختند
ضربت سخت بقوه بحریه روس در مشرق الاقصی وارد آمد
چنانکه قدرت و استطاعت حملات نماند . کشتیهای
معیوب در هر دو بندر اصلاح و تعمیر میشدند که بتوانند با دسته
جهازهای بالتیک که در شانزدهم اکتبر در تحت سرکردگی امیرال
(روژستونسکی) از (کرانشتادت) روانه مرکز جنگ

گردیده

گردیده بودند هنگامیکه انها در ماچین رسند و ملحق شوند ژاپونیها
در تحت سرداری ژنرال (نوگی) کمال سعی و کوشش را
بکار بردند که تا رسیدن استعداد بحری تا بحری روسیها مقصود
خود برسند و قلعه از قلاع بدست آنها افتاد و از طرف شمال مشرق
و شمال مغرب مشغول نقب زدن قطعات بزرگ کوهها با دینامیت
بودند . تدریجا پیش میرفتند تا در اواخر ماه نوامبر
۲۰۳
تپه موسوم به (دویست و سه متری) با نهایت سختی
و خونریزی بی اندازه بدست و تصرف آنها افتاد زیرا که

تمام بندر در استیلای این تپه است و از این نقطه مهمه ژاپونیها
سفاین جنگی روس با کمال شدت گلوله ریز نمودند تا یکایک
جهازهای زره پوش وغیره معیوب یا غرق و سوخته شدند.
فقط جهاز (سواستوپل) توانست بلنگرگاه بیرونی فرار کند
ولی بعد آنهم شکسته و از کار افتاده شد. سه جهاز
فرربد کشتی تربیل و جنگی ژاپون هم از گلوله‌های دینامیت
زیر دریائی و هم هدف گلوله توپهای سفاین روس غرق
شده بودند. در وزارت بحریه روس [illegible] از اتهامات

منتشره

متوالیه فرض و واجب دانست که بر قوه و استعداد بحری بیفزاید
و تدارکات لازمه دسته سوم سفاین دریای (بالتیک) را
ببینند شجاعت و دانائی ژاپونیها استهانداشت . تا اواخر
ماه دسامبر نقاط مهمه و قلاع بدست آنها افتاد فقط در تپه
تلف شده بودند و خون مقتولین جریان — از اثر گلوله‌های ژاپونیها
(متر حل) ..... ۲۰ هزار از ژاپونیها خانها و مخزنهای
شهر آرتور منهدم و مریض خانها مملو از مجروحین شد ۱۵۰۰۰
~~نفر~~ سرباز روس مریض و مجروح گشته و قشون ساخلو زیاده از ۱۶
هزار نفر بودند . سرکرده قشون ساخلو روس دیگر که استیاله [illegible]

استانه کی و مقاومت بی فایده است مکتوبی به ژنرال نوگی
نوشت و بعد بر حسب قرار و امضاء مامورین طرفین شروط
تسلیم نامه قبول شد . ژنرال (استوسل) یکی
از وقایع نگاران چنین اظهار داشته بود (بواسطهٔ از دست
رفتن کوه مترجل و قلعه ارلنگشان و گلوله باری پی در پی
ژاپونیها خصوصاً از توپهای یازده اینچی و کثرت مقتولین
و مجروحین موقع حفظ قلاع یأس کلی حاصل شد و صبح
روز اول ژانویه مجلس شوری منعقد گردید و قرار مدافعه

نمودن

نمودن دیگر فایده ندارد و بایست تسلیم نمائیم) (فصل سیوم)

بقیه تسلیم پرت آرتور با فهرست آنچه غنیمت ژاپونیها شد .
. . ملاقات ژنرال استوسل و نوگی سردار سپاه طرفین
ـــــ ژنرال استوسل با همراهانش بروسیه مراجعت
می‌نمایند ـــــ تسلیم قلعه معروفهٔ افسانوی
بزرگ که نظر آن از بدو عالم تاکنون تاریخ کمتر نشان میدهد . .
کدورت و ملالت خاطر تمام روسیها و غایت خوشی و خرمی
عموم ژاپونیها گردید . در امر حالت داخلیهٔ روسیه

اثر کلّی بخشید چراکه اغتشاش در میان عملجات و شورش در هر
اطراف و شهرهای بزرگ و کوچک مملکت وسیعه بر ضدّ دولت
و طرالت جنگ بر پا شد و اشکالاتی که با آن حال دیده و شنیده
نشده بود در خصوص همچنین حصن حصین که ده سال اتصالاً مایه اختلاف
در اقصی شرق بود از دست روسیها انتزاع گردید
عقیده بعضی از ارباب سیاست این بود که بندر مذکور تاب
مقاومت و اسباب حربیه چند ماه دیگر داشت و تقصیر دولت
از دست دادن آن از قشون ساخلو وارد آورند ولی ژنرال استوسل

خودش

خودش اعتذار نموده است که قشون از محنت و مشقت زیاد که دل
شکسته و افسرده خاطر شده بودند از آنطرف هم استعداد و مدد
حربی علی التواتر تقویت و عده ژاپونیها میرسید و اخیر که اسباب
حربیه و طعمه [طبیه] و اذوقه واصل شده کذب بود علاوه بر آن نقاط
مهمه تصرف ژاپونیها افتاده بود و متصل شهر را گلوله ریز نمودند
و مشوق و مرغب سپاه بندر ژنرال (کندراتکون) چند روز
قبل از آن از این سرای فانی رحلت نموده بود . .
. در پنجم ژانویه ژنرال استوسل با چند نفر از صاحب منصبان

بملاقات ژنرال نوگی رفت و بعد از طی تعارفات رسمانه دو سپاه
سردار ژاپون بمعاونت مترجم اظهار مسرت نمود از دیدن شخصی
که در مدت هشت ماه دلیرانه برای امپراطور و ملت خویش جنگیده
است و گفت از میکادو خبر رسیده است که اعزاز و حرمتی عظیم
برای ژنرال استوسل . و سایر صاحب منصبان داده شود
و نیز اجازه فرموده که قداره خود را نگاه دارند و قرار شد
هر کس قول بدهد و عهد کند که دیگر بخدمت حربیه بمیدان جنگ
نرود اذن مراجعت بروسیه داده شود . این قول را خود

ژنرال استوسل را غالب همراهانش دادند ولی چند نفر رنج و تعب اسیری را
بر آزادی رجحان دادند . هر دو سردار قشون یکدیگر را
تمجید و ستایش نمودند خصوصاً ژنرال روس از شجاعت و مقاومت
ژاپونیها تحسین نموده گفت از شلیک توپهای آنها خسارت
عظیم وارد آمد و نشانهای آنها بی خطا بود . جانفشانی
ژنرال نوگی چنان سخت بود که دو پسرش بهلاکت رسیدند
یکی در (نانشان) و دیگری (در تپهٔ دویست و سه متری)
ولی پدر مرگ آنها را با فتح آن دو نقطهٔ مهمه وقعی نهاد و ظفر را

بر جهات آنها ترجیح داد . همان روز که بنای تسلیم
پرت آرتور شد . جهازهای جنگی امیرال (رژدستونسکی)
در اقیانوس هند بسواحل جزیرهٔ (ماداگاسکار) رسیده بودند
دسته دیگر از سفاین بحر شمال روس در تحت ریاست امیرال
(فلکرزام) از دریای (مدیترانیه) به (ژیبوتی)
وارد شده بود و قصد الحاق و اتفاق با دستهٔ اول داشت
. مدت دو ماه چشم همه بطرف جهازهای مزبوره
در آبهای متفرقه نگران بود و حادثهٔ بحر شمال یعنی حمله سفاین
روس

روس بر جهازهای ماهیگیری انگلیس موجب اختلاف سیاسیه
میانه دولتین انگلیس و روس گردیده موقتاً این اختلاف باقی بود
تا بالطبع برضایه و معذرت ختم شد . در هر صورت تسلیم پرت آرتور
حالت سخت برای جهازهای (روژدستونسکی) پیش آورد که آنها
مراجعت نماید یا منتظر دسته سوم جهازهای بالتیک شود و بعد راه
مقصود خویش پیش گیرد . تسلیم و تحویل
پرت آرتور در دهم ژانویه بانجام رسید . فهرست آنچه
غنیمت ژاپونیها شد از این قرار است . پنجاه و نه قلعه

وحصار استوار . پانصد وچهل وشش عراده توپ

باهشتاد ودو هزار وششصد وهفتاد گلوله توپ . سی هزار

کیلوگرام باروت . چهار کرور ودویست وشصت وشش هزار و

هشت صد عدد فشنگ . سی وپنج هزار ودویست وپنجاه ودو قبضه

تفنگ . پانصد وهفتاد ونه قبضه طپانچه هزار وهشتصد و

نود ویک قبضه شمشیر . نهصد وشصت ویک عدد لدرا (ارابه)

چهار فروند جهاز زره پوش باستثنای جهاز (سواستوپل)

که زیر آب بود . دو فروند کروزایر سی فروند متنوعه

چهار فروند

چهار فروند . جهاز تورپیل وغیره . بتاریخ ۱۴

ژانویه ژنرال نوگی رسماً متصرف پرت آرتور شده

با قشون موزیک نظامی در شهر کهنه ونو جا گرفتند بعد

همان روز سردار قشون ساخلو پرت آرتور با همراهانش

بعد از هفت هشت ماه وداع کرده از شهر بیرون آمده از راه

(دالنی) به بندر (ناگاساکی) وارد شدند اهالی

ژاپون با تعظیم وتکریم تمام آنها را استقبال کرده (از ملاقاتشان)

اظهار مسرت نمودند وچند روزی در آنجا توقف کرده بروسیه

مراجعت نمودند . اسرا نقل بژاپون شدند

و مجروحین و مریضین را در مریض خانه‌ها با کمال مراقبت و مواظبت

اعلیحضرت امپراطور ... در ازای شجاعت هر دو سردار قشون یک قطعه نشان لیاقت با اجازت

نگاه داشتند تا خاتمه کار جنگ اعلیحضرتین امپراطور روس

و ژاپون یکی بژنرال (نوکی) و دیگری بژنرال

(استوسل) عطا فرمود . قشون ژنرال نوکی که از محاصره

و تسخیر بندر فارغ شدند بجانب رودخانه (شاهو

رهسپار گردیدند و از رفتن آنها بدان صوب قشون مارشال

(اویاما) تقریباً پنجاه هزار نفر زیاد شد و برای حراست

بندر

بندر قوجی قلیل معین نمودند . و وزارت جنگ توکیو

چون غایت جهد مینمودند که عده سپاه بری ژاپون کمتر از روسها

نشود یقین است از این اضافه جدید خوشوقت گردیدند .

خصوصاً در وقتی که قسمت دوم قشون بری روس در تحت سرداری

ژنرال (گریپن برگ) تجهیز شده بود

فصل چهارم

حرکات قشون متخاصمین در قرب رودخانه شاهو

محاربه سهت کدن که چهارده [۱۰۴] روز امتداد داشت و موجب

خسارت جانی بی حد و حصر طرفین گردید . ژاپونیها
دلیرانه و غالبانه پیش میروند . ژنرال کوروپاتکین از سر
داری کل سپاه روس استعفا نمود و ژنرال لینویچ بجای
او منصوب میگردد بر مطالعه کنندگان مستور نیست که قشون
متحاربین بواسطهٔ شدت برودت زمستان در رودخانهٔ
(شاهو) مشغول سنگربندی و استحکامات بودند
و آناً به آناً دستجات سپاه از هر دو طرف حمله بیکدیگر
مینمودند . بعد از تدارکات مفصله طولانی در اواسط

ماه ژانویه

ماه ژانویه تنور جنگ در قرای (هیکوتا) و (ساندپو)
و قرب رودخانهٔ (هوانهو) گرم شد در دوازدهم ژانویه
ژنرال کوروپاتکین دفعهٔ هفتم بر ژاپونیها حمله برد . ژنرال
(گری پن برگ) در ابتدای توانست ژاپونیها را عقب نشاند
ولی از شانزدهم روسها (ساندپو) را با خسارت
عظیم که ۹۷۳ صاحب منصب و ۱۳۸۰۰ مقتولین تخلیه نمودند
جنگ (هیکوتا) چهار روز طول کشید قشون مارشال
(اویاما) اول در خطر عظیمی گرفتار شدند ولی بعد شکست

روسها حمله برده فیروزمند گردیدند . از روسها ۲۵۰۰ نفر

و از ژاپونیها ۰۰۰۰ نفر تلف شدند و مجروحین طرفین نیز

زیاد بودند ژنرال (کری پن رک) از این شکست استعفا نموده

عازم پترزبورغ شدند چراکه برحسب خواهش او ژنرال (کوراپاتکین)

او را مدد نفرستاد و گفته بود اگر من استعداد حربی رسیده بود

صد هزار نفر ژاپونیها را محاصره مینمودم . از این پس مارشال

(اویاما) قصد محاصره مکدن را داشت ولی بهنگ و هوش

و چالاکی اقدام بدین امر نموده زمانی نگذشت که ما قشون خود

بمسافت سی ۳۰ فرسنگ در سمت مغرب مکدن ظاهر شدند

. و در شانزدهم فوریه نقطهٔ (سیمین تین) را تصرف

نمودند . ژنرال های ژاپون (اکو) و (نوگی)

از طرف مغرب و (نادزر) از طرف جنوب و (کوروکی)

از جنوب مشرق خیال حمله بر مکدن محل مقابر سلاطین منچوریا را

داشتند . محاربهٔ مهیبی که قرب حصار شهر مکدن

درگرفت در صف جنگهای عظیم (استرلیتز) و (واترلو)

که در عهد امپراطور ناپلئون واقع شد . بشمار میاید

بتصمیم فوق العاده پس گرفتند که موجب بهت وحیرت
انسان گردید . از هر طرف قشون متخاصمین مشغول هجوم
ومدافعه بودند برای حفظ ناموس وعزت دولتشان جانهای
عزیز در عرصه غزا فدا مینمودند . تا مدتی حالت ژنرال
(کوروپاتکین) سخت وصعب شد خواست با تمام قوه بری دفعتاً
هجوم بر ژاپونیها آورد اما ژاپونیها تکلیف خودشانرا میدانستند
واز حرکات روسیها اطلاع نمودند . لهذا اقدام حملات
پیش نهاده . بقیه رفته روسیها را در بند محاصره افکندند

ژنرال (لینویچ) در میسره قشون روس از حملات ژنرال (کوروکی)
چندان ضرر نکشیده بود و آخر الامر باستقلال قرب رودخانه (هون)
عقب نشست تا بتواند بخوبی مدافعه نماید . قشون ژنرال
(کالبارس) در میمنه روسیها از یورشهای ژنرال (نوکی)
ناتوان وضعیف گردیده بود . در هشتم مارس قسمت سوم
سپاه روس در تحت ریاست ژنرال (بیلدرلینگ) وارد
میدان شد ولی برای نتیجه جنگ ثمری نبخشید چراکه همه
در فاصله قلیل جمع هدف گلوله ژاپونیها شده بودند . اما

اما ژنرال (کورپاتکین) کماکان نه فقط سعی بلیغ بکار برد تا از
خطر مشرف خلاصی یابد بلکه شخصاً دفع حملات ژنرال (اکو
و (نوکی) نمود و لحظهٔ چند وحشت در صفوف ژاپونیها انداخت
. در این هنگام خبر کدورت انگیز از مرکز قشون رسید و کوشش
وی را باطل نمود . در دهم مارس ژاپونیها (کوینان)
را در سمت مشرق مکدن متصرف شدند . درنگ و
توقف یک روز باعث انهدام قسمت دوم و سوم قشون
روسیها میشود لهذا در تاریکی شب نهم ماه مارس حکم به تخلیه نقاط

و فرار نمود

و فرار نمودن داده شد . ولی اغلبشان امکان بیرون
آمدن از شهر نداشتند . قبل از فرار مقداری زیاد
از آذوقه وغیره سوزانیدند و پلهای رودخانه‌ها خراب کردند
در هر صورت قشون مظفر ژاپون بتعاقب آنها پرداختند
و راه آهن را در سمت شمال بریدند . با وجودیکه
ژاپونیها در صبح دهم مارس داخل شهر شدند ولی
قسمت اول در سمت ژنرال (لینویچ) باز قلیل
زمانی در حول مکدن مقابله مینمود بعد دیگر تاب مقاومت

بیاورده تا دوازدهم مارس قشون روس بکلی مغلوب
شده بود . و بعد از شکست بسیار فاحش بقدر دو میل
از سمت شمال مکدن عقب کشید . جنگ مکدن
که چهارده روز طول کشید و تقریباً هشتصد و پنجاه هزار نفر
مشغول کارزار بودند قلم محو بر عظمت و اهمیت جمیع جنگهای
سلف کشید و دانش و هنرمندی ژاپونیها موجب
حیرت و تعجب تمام ارباب سیاست و تواریخ بلکه همه
جهانیان گردید خسارت روسها بس عظیم بود تقریباً
یکصد و

یکصد و شصت هزار نفر از دست دادند که از جمله پنجاه هزار نفر
اسیر شدند . بعباره اخری سردار روس از
یک ثلث اردوی خویش مجروح شدند . پانصد
عراده توپ و دویست هزار گلوله توپ و پنجاه کرور
فشنگ و آذوقه و مهمات حربیه بی حد و حصر غنیمت
ژاپونیها گردید . قشون منهزم روس تا (تیه لینگ)
مابین مکدن و خاربین فرار کرده آنجا را استوار نمودند
چون قصد ایستادگی داشتند . در شانزدهم مارس ژاپونیها

شهر مرلور را تسخیر نمودند . و پس از تصرف آن روسها را
عقب نشاندند . در این جنگ نود ده هزار از روسها مقتول
و مجروح گشتند و هشتاد عراده توپ و آذوقه بسیار از دست دادند
و راه (گیرین) و (خاربین) گرفتند . بعد از
شکستهای سابق الذکر ژنرال (کوروپاتکین) بعد از کسالت
مزاج و خستگی از سرداری کل قشون منچوریا استعفائی وی قبول
شد . در هفدهم مارس ژنرال (لینویچ) سردار
اردوی اول بجای او منصوب گردید . ولی ژنرال

(کوروپاتکین) نیکو دانست در منچوریا اقامت نماید
و سرداری قسمت اول لوی واگذار شد . بعد از
جنگ مکدن عقیده بعضی از جراید و سیاسیون اروپا و امریکا
این بود که دولت روس خواهی نخواهی بایست مترصد مذاکره
صلح باشند . زیرا که اغتشاش در داخله روسیه یوماً فیوماً
در ازدیاد بود و جمع آوری لشکر و استقراض جدید اشکالات
تازه روی نمود . و همه بر ضد طوالت جنگ بودند .
روسها در هنگام گریز برای منع تعاقب ژاپونیها پلها د

و توقفگاه های راه آهن و کشت زارها را سوزانیده و خراب
کردند . در آن حدود هر چه هر جا کشت و آبادی بود
بدشت و وادی مبدل گشت . میانه قشون متخاصمین
و قراولان طرفین . جنگهای مختصر علی الاتصال در کار بود
. در سمت شرقی کمدن بمسافت سی [۳۰] میل قشون مارشال
(اویاما) در ۱۲ [۱۴] اوریل دو [۲] هزار نفر سواره نظام و پیاده
نظام روس را یافته آنها را شکست دادند . و بطرف
شمال حرکت کردند . برای ساختن راهها و پلها عمله از

چینی

از چینیهای آن حدود می گرفتند . و کوکوزها (طایفه
از مغولها) نیز کمک بژاپونیها میکردند . وزارت بحریه
دولت ژاپون در عوض خسارت جانی و مالی از منه اخیره
از توکیو هشتاد و هشت هزار [۸۸۰۰۰] نفر سرباز و هشتاد و شش [۸۶]
عراده توپ بمیدان جنگ ارسال داشت . ژنرال
(لینویچ) یک قسمت از قشون خودش که مؤلف از
پنجاه هزار نفر بود بسمت (گیرین) و مابقی را که
بیست و پنج هزار [۲۵] نفر بودند بحدود (سوان سان چی)

فرستاد . در بیست و یک [۲۱] . و بیست و دو [۲۲] ماه مه
روسها شمال شهر (کالوان) مغلوب شده بودند
سی صد [۳۰۰] نفر از آنها مقتول و مجروح گردیدند . روسها
در قرب رودخانه (لیاحو) و (کیرین) اردو
زده بودند . و در کوههای سمت شمال شهر کیرین
سنگربندی و تهیه استحکامات بودند . در این هنگام
اردوی چهارم [۴] ممالک سپاه روس رسیده بود

فصل پنجم

فصل پنجم

وقایع و حوادث بحری . دسته سوم سفاین بالتیک روانه
بمشرق الاقصی گردید . حرکات امیرال (روژستونسکی)
در اقیانوس هند و کبیر . حرکات امیرال
(توگو) . قوه بحری روس و ژاپون .
جنگ (سوشیما) و خسارت طرفین جنگ

اکنون عطف نظر از وقایع بری بحوادث بحری مینمائیم تا ملاحظه شود
که چه تغییرات و تبدیلات در این مدت بهم رسیده

در پانزدهم[١٠٥] ماه مه دستهٔ سوم جهازات بالتیک
مؤلف از چهار[٤] جهاز زره پوش یک فروند فولادکوب کهنه
و دو فروند فولادکوب دیگر و نقاله و ذغالین وغیره در تحت ریاست
امیرال (نبوگاتوف) از دریای بالتیک بصوب مشرق
الاقصی حرکت نمود . در هشتم[٨] آوریل جهازهای
(روژستونسکی) از قرب (سینگاپور) داخل اوقیانوس
کبیر شدند . جهازهای امیرال (نبوگاتوف)
همان روز از بندر (ژیبوتی) که از بنادر خاک افریقه
و در قرب

و در قرب عربستان واز متصرفات دولت فرانسه است (
لنگر برداشتند . جنگ
بحری ممکن بود زودتر مسئلهٔ صلح را بانجام رساند و موجب
خوشحالی روسیها گردد چه اگر اهمیت واصلاحات امور داخله
بیشتر بر فتح در منچوریا یا اوقیانوس کبیر ترجیح میدادند اگر
دولت فرانسه کمک رسانیده بود همچنین جراید انگلیس
و ژاپون دیگر و بیان میکردند که در آن صورت نه امیرال
(روژستونسکی) بدریای هند و چین وارد میشد و نه دستهٔ سوم

و نه دستهٔ دوم و سوم سفاین مالک آنها ملحق می‌گشت .

از ابتداء دولت فرانسه خلف روس

اقدام برخلاف قانون بیطرفی نمودند .

جهازهای امیرال (روژستونسکی) دو ماه در (نوسیبه)

قرب جزیرهٔ (ماداگاسکار) توقف نمود نه فقط برای

گرفتن ذوغال و آذوقه و تکمیل مهمات حربیه بلکه برای پاک

و تعمیر جهازها و مشق انداختن توپها و ورزیدن قوانین جنگ .

هرگاه دولت ژاپون از این بابت

شکایت

شکایت کرد دولت فرانسه چنان رفتار نمود که گویا هیچ اطلاعی

نداشته است و تفتیش مطلب و دفع ما یقال را بتعویق می‌انداخت

. در آبهای هند .

و چون تصرفات فرانسه مجدداً همان واقعه اتفاق افتاد

امیرال (روژستونسکی) چند روز در خلیج (کامرانج)

مکان و پناه جست و قتیکه دولت ژاپون پروتست

سخت نمود مسیو (دلکاسی) وزیر خارجهٔ فرانسه

جواب گفت که دولت فرانسه نمی‌تواند از پیش اقدام

بمنع توقف جهازهای روس در آبهای تصرفات خود نماید

و بعد از حصول مقصود

رسماً دگاه با میرال روس خبر رسید که از آبهای فرانسه بیرون

برود تا مبادا قانون بی طرفی برهم بخورد

عقیدهٔ همه این بود که امیرال (روژستونسکی)

خلیج (کامرانج) را مرکز جنگ قرار داده تا فایدهٔ کلی

حاصل نماید. و بسیاری از روزنامجات ژاپون مقالات

بر ضد دولت فرانسه نگاشته از دولت انگلیس حلیف

خودشان

خودشان خواهش مداخله در این امر می نمودند تا اینکه دولت

فرانسه سختی امور سیاسیه را دید موافق میل ژاپونیها رفتار نمود

از وقایعات فوق

معلوم میشود که امیرال بحر روس غایت جهد را نمود تا بلکه امیرال

توگو مجبور شده از دریای ژاپون بیرون آید تا بروی هجوم

آورد ژاپونیها هم

منتهای سعی را مبذول داشتند که جهازهای بالتیک از سواحل

هند و چین خارج شوند. و جنگ در جائی درگیرد که از هر

از هر جهت برای آنها مناسب باشد .

قوهٔ دیگری امیرال (روژستونسکی) با امیرال (

نبوگاتوف) که در هفتم ماه ملحق بیکدیگر شدند از این

قرار است

نام جهاز	وزنه از روی تن	قسم جهاز	تاریخ ساختن
ساواروف	۱۳۵۱۶	زره پوش	۱۹۰۴
اورال	۱۳۵۱۶	"	"
امپراطور الکساندر سوم	۱۳۵۱۶	"	"
بورودینو	۱۳۵۱۶	"	"
اسلیابیا	۱۲۶۷۴	"	۱۹۰۳
سیسای ولیکی	۱۰۴۰۰	"	۱۸۹۷
ناوارین	۱۰۲۰۶	"	۱۸۹۵
امپراطور نیکلای اول	۹۶۷۲	"	۱۸۹۳

۳ فروند فولادکوب

۳ فروند کشتی دفاعیه

۵ فروند کروزایر

۱۳ فروند موشک شکن

۶ کروزایر کوچک با نقاله و قایق و غیره

عدهٔ صاحبمنصب و عمله‌جات ۱۰۲۰۰ نفر

قوّهٔ امیرال توگو

نام جهاز	وزن از روی تن	قسم جهاز	تاریخ ساختن
اسامی	۱۵۲۰۰	زره‌پوش	۱۹۰۰
فیوجی	۱۲۲۴۰	"	۱۸۹۷
میکاسا	۱۵۲۰۰		۱۹۰۲
شیکیشیما	۱۴۸۵۰	"	۱۸۹۹
چاین ین	۷۴۰۰	"	۱۸۸۴

۱ فروند دفاعیه

۸ فروند فولادکوب

۱۶ فروند کروزایر

۲۰ فروند موشک‌شکن

۲ فروند موشک

نقاله و غیره

عدهٔ صاحبمنصب و عمله‌جات ۱۳۵۰۰ نفر

از سطورات فوق معلوم میشود که روسیها هشت فروند زره‌پوش
داشتند پنج فروند از آنها طرح جدید بوده
ژاپونیها پنج فروند زره‌پوش داشته که چهار فروندش
از طرح جدیده بود ولی از سایر جهازات بیشتر داشته بودند
علاوه بر آن روسیها چند فروند کروزایر هم در ولادیوستک
داشتند و دو فروند کشتی (گرامبوا) و (روسیا) را
هم اصلاح کرده بودند تا بحال امرال
توگو با کمال احتیاط بر جنگید که مبادا جهازهای تحت امارت

دی آسیبی برسد   زیرا مستحفظهای بالتیک بود ولی اکنون

ترس از میان برداشته شده بود و میتوانست بی محابا و با قوت

تمام عزت و ناموس ملت و دولت خویش را نگاه دارد راه

امیرال روس طول از سمت مشرق تا مغرب تفاوتی برای او

نمیکرد چه هر دو طرف پناه گاه و تعمیرگاه برای سفاین دارد

.   .   چون هوای آن حدود

بحر اغلب اوقات مه تیره دارد لهذا امیرال توگو مخفیانه

مشغول بود که ابواب فرار بر روسها ببندد و نگذارد آنها

بدون جنگ

بدون جنگ بمقصد و مقصود خود برسند   .

بزرگترین جنگهای دریائی عالم که همه اهالی کره

ارض به بی طاقتی منتظران بودند   .   و انسان را مات و متحیر

ساخته مقابل جهازهای روس و ژاپون بود که بتاریخ بیست و هفتم

ماه مه در بوغاز (سوشیما) درگرفت و موجب اضمحلال

قوه روس گردید که در ظرف چهل و هشت (۴۸) ساعت هیچ اثری

از آن یافت نشد   .   از حاصل

و نتیجه این جنگ بحری مستفاد میشود که فتح مذکور به نسبت کثرت

سفاین بود بلکه بواسطهٔ حسن و تدبیر و مهارت در فنون جنگ و بهتر

اخلاق بود . امیرال (روژستونسکی)

گمان کرده بود که امیرال توگو را فریفته و پنداشته بود که ژاپونیها

در شمال دریای ژاپون منتظر وی بودند ولی خود در دام خصم مبتلا شد

قرب جزیرهٔ تسوشیما (در میانه بحر ژاپون واصفر) آمده فقط چند

فروند جهاز ژاپونیها را دید که چنان رفتار نمودند که گویا ناگهان

گرفتار شده بودند و تدبیر خویش را پسندیده ولی در خطا بود

چون زمانی نگذشت که بغتةً در میان سفاین ژاپون افتاد و جنگ

بی عدیل

بی عدیل و نظیر باشد . هوا صاف

و روشن بود و دریا متلاطم دو ساعت و نیم بعد از ظهر آغاز شلیک

توپ نمودند . در ابتدای تنور جنگ

بسیار گرم بود ولی متدرجاً ژاپونیها احاطه نمودند بخت روسها

واژگون گشت . چند فروند جهاز

زره پوش و غیره هدف گلوله شده غرق گردیدند .

جهازهای موشک ژاپون روسها را در اختلال و حیص

و بیص انداختند . روز دیگر جنگ در کمال شدت

شروع شد شکست فاحش به بقیهٔ قوه روس درآمد

امیرالبحر (نبوگاتوف) با دو هزار[۲۰۰۰] قشون بحری اسیر شد

در جنگ بیست و هفتم[۲۷] و بیست و هشتم[۲۸]

جهاز (سلاوروف) و (الکساندر سوم) و

(بورودینو) و (دمتری دانسکی) (امیرال ناخیموف)

(ولادمیر) (امیرال اوساکوف) (نوارین)

(اسلیابیا) (سیسای ولیکی) و چهار[۴] موشک شکن

و دو فاعیه و غیره غرق گردیدند و چهار[۴] جهاز غنیمت ژاپونیها شد

که روی هم

که روی هم رفته بیست و دو[۲۲] جهاز جنگی روس غرق و دستگیر گردید

امیرالبحر (روژستونسکی) مجروح

و اسیر شد و او را به مریضخانه (ساسیبو) برای علاج بردند

شگفت آن است که امیرال توگو خسارتش قلیل

و خفیف چنین قوت بزرگی را معدوم ساخت یعنی فقط سه[۳] فروند

موشک شکن از او غرق و هشت صد نفر[۸۰۰] مقتول و مجروح گردیدند

ولی از روسها غیر از خسارت مالی که بقیمت دویست[۲۰۰] ملیون منات

میرسید تجاوز از شش هزار نفر اسیر یا مجروح شدند یا در تحت

دریا اسایش جاودانی یافتند جهاز

(الماز) و دو کشتی دیگر با صعوبت فرار (بولادکوستک)

کرده و چند فروند دیگر به بنادر بی طرفه رهسپار شدند.

سبب شکست روسیها را امیرال (روژستونسکی)

چنین اظهار داشته است. اولاً از عدم مشق

کافی در انداختن توپها خصوصاً در وقت تلاطم بحر ولی ژاپونیها

برعکس هم توپها و لوازم حربشان بهتر و بیشتر داشتند

دوم در ادای تکلیفشان مجرّب بودند. ثانیاً

بعلاوت

بعلاوت قشون بحری که از جزیرهٔ (ماداگاسکار) بنا کرد

و در قرب جزیرهٔ (فارموسا) تجدید شد و در حین جنگ

سپاه چند جهاز فرمان نبرده عملجات سایر جهازات نیز

پیروی آنها کردند.

از این بعد لازمست مذاکره صلح و ترک جنگ نمایان شد

چه روسیها کلیّةً اعتماد و اطمینان بر جهازات بالتیک داشته

بودند و اکنون غیر ممکن بود اگر خواسته قوّهٔ دیگر در میان اشکالات

متعدّده مهیّا سازند

فصل ششم

جناب مسیو روزولت کمال جد و جهد را بکار میبرد که مسئله
صلح را تمام نماید. جغرافی جزیره
(ساخالین) را ژاپونیها آن از التصرف ملغا نمایند.
جناب مسیو روزولت
رئیس جمهوری دولت اتازونی امریکا بیش از همه مجاهدات
وافیه مبذول داشت که جنگ اقصی المشرق باتمام برسد
و اقدامات فوق العادت بکار برد که محض حفظ امنیت و آسایش
بشریه

و آسایش عموم مسئله صلح را بهمه جهت تمام نماید لهذا احساسات
عالیه خویش را باعلیحضرتین امپراطور روس و امپراطور ژاپون
ظاهر ساخت. خبر وساطت وی
بین الدولتین خصوصاً در دوایر سیاسیه روس در این اوقات
مختلفه خوشحالی حاصل نموده موقع را مغتنم شمرده از دست ندادند.
طرفین اظهار
رضا و قبول نموده زمام این مهم را بدست رئیس معظم اتازونی
نهاده و برای صلح مجلس شهر (پرتسموت) اتازونی

اما روفی را بر جاهای دیگر ترجیح دادند ولی صواب مقرون تر دانستند

مسیو (دولیطه) وزیر مختار صلح از جانب

دولت روس و (دبارون کامورا) وزیر امور خارجه

وکیل از جانب دولت ژاپون مقرر شده در ماه ژوئیه

سنه ۱۹۰۵ با چند نفر اجزاء دیگر برای امریکا حرکت کردند .

و بهر جا که رسیدند اهالی آنجا اسباب پذیرائی فراهم آوردند

ژاپونیها گوی مسابقت

از میدان تجربه ربوده دیگر همت بر میان بسته چشم بر جزیره

ساخالین

(ساخالین) انداختند که شرح آن را برای مزید آگاهی خوانندگان

ذیلاً مینگاریم . جزیره (ساخالین)

که ژاپونیها (کارافوتو) مینامند در سمت مشرق سیبری

و محاذی دهنه دریای آمور واقع است .

طول آنرا ۶۷۰ میل است و عرضش از ۱۷ الی ۱۵۰

میل . سلسله کوه از شمال تا جنوب

ممتد است و سواحل آن چندان عمیق نیست .

از سیبری بوغاز (تاتاری) جدا میسازد

واز ژاپون بوغاز (لاپروز) در فصل زمستان آب دریای

حدود این جزیره یخ می بندد . و جزیره

بغیر از سیب زمینی و شلغم و کلم چیز دیگر حاصل نمیدهد

ماهی این جزیره چنان وافر و مشهور است

که ژاپونیها و روسیها از صید و تجارت آن سالی متجاوز از شش

کرور (ین) که معادل یکتومان پول ایران میشود دخل

می کنند . معادن ذوغال در طرف

مغرب دارد . عدده نفوس

سکنه

سکنه آن چهل هزار نفر است .

اغلبشان ماهی گیر و صیاد هستند و بعضی هم محبوسین

و مقصرین که از بلاد روسیه بواسطه شرارت و فساد و قتل نفس

یا تقصیری دیگر نفی بانجا میشوند .

رسوم و آداب اهالی بسی غریب و عجیب است .

مردانشان بزودی زن انتخاب و اختیار

مینمایند تا حد رشد و بزنان مهر میدهند که از زمان طفولیت

در تحت استقلال آنها در آیند . هر کسی مختار است

یا پیش از آنکه زن عقد و نکاح به بندد . تاریخ ندارند

و در بحر وسواس نفس مستغرق اند .

شهر بزرگ آنجا (الکساندروسک) است که ۱۵۰۰۰ نفر

سکنه دارد . شهر معروف دیگر

(کرساکفسک) در سواحل جنوب واقع است و قونسول

ژاپونیها قبل از جنگ در این شهر مقیم بود .

ابتداء جزیره مزکوره در تصرف چینیها بود و بعد بژاپونیها

منتقل گشت ولی از سنه ۱۸۷۵ بدست روسیها افتاد .

هجوم

هجوم بر (ساخالین) بعد از جنگ (مکدن) انتظار برده

برده میشد و در امور حل و عقد مسئله صلح فایده کلی داشت

فی الواقع مقصود از دست اندازی

ژاپونیها باین جزیره از دو جهت بود اولا این جزیره بزرگ

استحکامات طبیعی و مصنوعی چندان نداشت و قشون ساخلو

آنجا بالغ از پنج الی شش هزار نفر بود و علاوه بر آن میدان منازعت

از خاک چینیها بخاک روسیه انتقال می یافت . ثانیاً

همچنانکه ذکر کردیم جزیره ساخالین جزو ژاپون بود و استرداد

واسترداد آنرا یقیناً موجب توجه آنها میگردید .

بعد از محاربه (تسوشیما) ژاپونیها را تسلط

در دریا مسلم شد . و در ۲۴ ژوئن

دسته از قشون ژاپون به (لوکوهاما) که بندریست معروف

در جنوب (توکیو) وارد گردیده سوار کشتیهای نقالیه شدند

و چنان استنباط گردید که گویا اراده حمله بسواحل چین داشتند .

چند فروند جهاز جنگی همراه آنها بود که مبادا جهازهای

(ولادیوستک) که تا آنحال تعمیر شده بود اذیت برسانند

درهفتم

در هفتم ژوئیه چند میل بسمت مشرق (کرسا کفک) از

کشتیها پیاده شدند . قبل از آن

کمال حزم و احتیاط را بکار بردند که در اثنای الخدود از خطر

کلولهای تحت دریائی محفوظ مانند ولی واقعه برخلاف انتظار خود

. عسکر بحری پیش رفته

در نقطه مناسب بیدق شمس طالع را افراشتند .

. قشون بری بعد از دنبال آنها رفته هیچ مقاومتی

با آنها داده نشد . دسته از سفاین

که هنوز مشغول پاک کردن دریا از گلوله های زیر دریائی بودند

در هنگام نزدیک شدن ببندر (کرسانفسک) روسیها

از دو قلعه بنای گلوله ریزی نهادند ولی خسارتی وارد نیامد

قشون بری ژاپونیها

در همان حین بنقاط مهمهٔ بندر نکورسه رسیده بودند

روسیها تاب مقاومت نیاورده شهر را

از همه طرف آتش زده و فرار اختیار نمودند حالا که ژاپونیها

که باین درجه و سرعت تعاقب کردند موجب حیرت روسیها

سرویه

گردید در هر حال قشون

طرفین در (درلسنی) درمیان جنگل و بمسافت پنجاه میل

در شمال (کرسانفسک) برخوردند قشون روس مؤلف

از سی هزار ۳۰ نفر و دارای سی ۳۳ عرّاده توپ بودند و با کمال

دقت میجنگیدند چرا بواسطهٔ از دست دادن آن نقطه نصف

جزیره بنقطهٔ تصرف ژاپونیها در می آید و نصف دیگر چنان

تنگ وضع است که از اثر گلوله های جهازهای ژاپون آزاد

نمیماند ولی سعی آنها نتیجه نبخشید در دهم ژوئیه صدد

صد و هشتاد نفر مقتول و مجروح گشتند و پنج عراده توپ در میدان

جنگ گذارده و فرار اختیار نمودند .

از ژاپونیها هم جهت هفتاد نفر مقتول و مجروح شده بودند

از روسیها هشتاد[80] نفر نیز اسیر شدند . از دهم

الی دوازدهم[12] ژولیه ژاپونیها بمسافت شصت میل شمال

عاجلاً پیش رفته روسیها را عقب نشاندند و تعجب در آن

است که این قشون ژاپونیها داخل جنگ حالیه نبوده و الا تجربه

تدبیرشان بیشتر و بهتر میشد .

بتاریخ

بتاریخ چهاردهم[14] ژولیه ژاپونیها بو (نی یوچی) واقع

در جنوب شرقی شلیک توپ نمودند .

در این احیان ژنرال (لیناویوف) .

حکمران ساحلین خبر داد که چند فروند جهاز جنگی ژاپونیها

در (الکساندروسک) دیده شده بود .

صبح روز بیست و چهارم[24] ماه

سفاین مزبوره در هشت[8] میل سمت شمال شهر مذکور لنگر

پیاده شدند روسیها

از شنیدن این خبر مدافعه را بی فاید شمرده و خانها و انبارها را

سوزانیده فرار نمودند.

در همان روز (الکسندروبک)

بتصرف ژاپونیها افتاد و بیدق ژاپون بر فراز عمارت

حکومتی افراشته شد. ژاپونیها مجال

بروسها نداده که اسکله بندر را بسوزانند و دویست

نفر از آنها اسیر گرفتند.

قشون روس منهزماً بطرف (لوی کوف)

واقع در شمال جزیره گریختند.

عده آنها چهار هزار نفر و دارای

آنها هشت عراده توپ بودند در میان راه ژاپونیها به ششصد

نفر از فراریان روس برخورده آنها را شکست دادند

دویست نفر از آنها مقتول و پانصد نفر از آنها اسیر گشتند.

در بیست و ششم

روسها ده عراده توپ و پنج عرابه مهمات و عده تفنگ

و گلوله و فشنگ از دست داده ژاپونیها آنها را تا (توران)

تا (توران) واقع در جنوب (لوی گوف) تعاقب نمودند

در سیم قاصدی از جانب حکمران بخصوص (حارا کوچی) ژنرال

ژاپونها آمده چنین اظهار داشت «چون از عدم آذوقه و لوازم

طبیه مجروحین در حالت سخت مبتلا اند لهذا از روی انسانیت

خواهش مینمایم که چند روز جنگ را ترک کنید»

بجواب او گفتند که اگر

روسها مهمات حربیه و مالیک منقول و غیر منقول و کاغذهای

رسمی

رسمی ادارات عسکریه سیاسیه و غیره را تسلیم نمایند آنگاه مقتضی المرام

میگردند

یوم دیگر روسها شرایطهای ژاپونها را قبول نمودند ژنرال

(لیاپوپوف) با هفتاد صاحبمنصب و ۳۲۰۰ نفر تسلیم

شدند

چند دسته دیگر منور در اطراف دیگر مشغول ایستاده گی بودند

این واقعه را شنیده اسلحه خود شان یک سو نهادند

وکل جزیره بازیر تصرف ژاپونها در آمد

فصل هفتم

حرکات ژاپونیها در سواحل سیبری و کره

در باب

حالت و تدارکات قشون متخاصمین در خاک منچوریا

صلح است که میتواند جلو خونریزی

و جانفشانی را بگیرد

مأمورین دولتین وارد امریکا میشوند

بعد از جزیره ساخالین تمام سواحل سیبری که دارای بنادر معروف است

در تحت نظر ژاپونیها آمد و یقین است محض سختگیری در شرایط

صلح کمال بینی و درایت سبقت جستند

ژنرال لینویچ

در بیستم[۲۰] ژوئیه تلگرافا خبر داد که دسته از سپاهیان جنگی ژاپونیها

در سواحل کره قرب دهنه رودخانه تومین ظاهر شده

چند نقطه را گلوله ریز نمودند

چهار[۴] جهاز ترپیل در خلیج (کرنیلوف) بیست[۲۰] نفر را

جنگی دو دانه داشت که سیم تلگراف را قطع و خراب کنند

چهار فروند کروزایه هم در قرب خلیج (انان) نقاط روسها را

نیز گلوله باران نمودند و بعد از آن

جهازهای ژاپونها متفق شده بطرف بحر نمودند

ویلادیوستک هم که در دهنه

دریای آمور واقع است از حرکات فوق ایمن و آزاد نماند و سکنه

آنجا و (ولادیوستک) ناگزیر از خطر مشرف گریزان شدند

دسته

دسته از قشون ژاپون در شمال مشرق کره با دسته از روسها

برخورده متصرف خط دریای (تومین) شدند وکاغذهای صاحبمنصبی

که اسیر شده بود قصد هجوم روسها را که ظاهر ساخت .

در منچوریا مابین قشون متحاربین جنگهای مختصر همواره در کار بود

و برف و بارش ماه اوریل دهنه ریلها و رودخانه ها را

ممکن العبور ساخته بودند استحکامات ژاپونها السی تین بودند

دشمنان با قوه جبروتی ایستادگی کرد

روسها هم اطمینان بقوهٔ خودشان داشتند و صاحبمنصبان

بیکی از وقایع نگاران بیرمان و دلالت فوق چنین اظهار داشتند

۱۵۰ عراده

توپ ماشینی و توپهای اقسام دیگر و لوازم حربیه زیاد فراوانی

داریم و چون جمع کثیری از روسیه وارد شده اند عده قشونمان

افزوده است و همه میل مفرطی برای جنگیدن دارند .

با وجودیکه اغتشاش داخله [روسیه] و ظلم هنوز با شدت باقی است

مع هذا

مع هذا رجای واثق داریم عاقبت الامر ظفر یابیم و آرزومند صلح نیستیم

در بیست و یکم ژوئیه ژنرال (لینویچ) باعلیحضرت امپر

اطور روس چنین تلگراف نموده بود

در این اوقات تبدیلات قابل توجه رخ نموده .

دو گروه سواره نظام ما در تنگی گرفته شده

ژاپونیها از العاف کردند

نظر باینکه جدیداً جراید خارجه چنین بیان کرده اند که با قشون ما

در ورطهٔ خطر و هلاکت مبتلا اند و بعضی از جراید روسیه

هم راپرتهای [illegible] مبسوط در بارهٔ ما نموده لهذا مخصوصاً به

اظهار میداریم که نسخههای آنها قابل اعتبار نیستند و قشون

بحالت سخت دوچار نشده بلکه همواره در وفاداری ثابت اند

و مستعد هرگونه خدمت و سربازی هستند

بعد ژاپونیها وارد خلیج (کاستریز) شده دو عراده توپ

بدست

بدست آنها افتاد و روسها نقاط معسکر خود را تخلیه نمودند

در جنوب خلیج مزبور نگهبان عمارت روشنائی دریا را گرفته

بعد رها نمودند که در آنجا نگهبانی و محافظت نماید

و قراولان سواحل بدون مدافعه فرار کردند

روسها از حرکات ژاپونیها

ترسیده بنای استحکامات و قلعه سازی در دهنهٔ دریای آمور

پرداختند که از آن پس ببندند تا [illegible] قضا در بارهٔ

در بارهٔ ایشان چه اقتضا کنند

وقایع نگاری در این ایام در بارهٔ اردوی مارشال (اویاما)

چنین نگاشته است

محض ملاقات اینجا آمده ام.

از (فانکوتین) الی (تیلنگ) سوار بودم.

پس از آن با راه آهن به (مکدن)

آمدم همه جا از علایم و آثار معلوم است که ژاپونیها تدارکات مفصله دیده

و می‌بینند راه‌ها علی الاتصال در کار حمل و نقل قشون بری است

اما گمان میبرم جنگ مهمی در نگیرد هنگامیکه مسئلهٔ صلح فیصل

پذیرفته است.

در هر صورت قشون بری با قشون بحری جهد

و کوشش میکنند تا از یکدیگر عقب نیفتند.

هوا بهتر شده است و راه‌ها خشک شد

دستهٔ چهار پای ژاپون در سیزدهم ماه او داخل بندر (اپانک)

(ایانک) شده یک عراده توپ از طرح قدیم و عده کثیره تفنگ

و گلوله غنیمت آنها کردند . در هفدهم[۱۷] ماه مزبور همان

دسته وارد بندر (اخشک) شده از آنجا هم

تفنگ و فشنگ بغنیمت بردند

دسته دیگر در شانزدهم[۱۶] یک کشتی حمال از روسها گرفتند و از آن

بعد چند قراولخانه را گلوله ریز نمودند

دولت جمهوری آتازونی

جالب

جالب نظر همه عالمیان شده بود چرا که مجلس صلح چنانکه ذکر کردیم

در آنجا منعقد میشد ما هم چرا باید پیروی نکنیم چون نتیجه جنگ

منوط بآن مجلس بود که آیا ترک شود ابداً یا دوباره شروع

اسباب جنگ

درهی نیست اگر گویم تاکنون در عرصه وسیع عالم دو قوه بدین

عظمت و باین همه مهمات قتال و جلال مقابل نشده

در مدت هجده[۱۸] ماه شب و روز

در عرصه غزا جانفشانی و خونریزی پیوسته در کار بود دیگر گاه گاه

از موانع هوا و مشکلات طبیعیه یا از عدم وصول استعداد و مهمات
کار جنگ سستی نمود که انکار نمیکنند که سپاه متخاصمین مشغول
بتوسیع اقدامات خود و حاضر از برای هر گونه حوادث شدیده
نبودند ؛ . .

صلح ملی صلح است که میتواند جلو جانبازی و خونریزی
دوامت بگیرد و حالت فوق‌العاده ود نماید
که میداند که پایان کار پیکار کی می‌انجامد و چه نتیجه
و تغییرات بدولت ژاپون وارد میاید هنگامیکه عاقبت
خویش

خویش در خطر انداخته بود ؛
اگر شکست میخورد شبهه نیست که نامش پست بلکه نیست میشد
و آن منزلت و مقامی که امروز در صفوف دول و ملل معظمه جهان
یافته بالکل از دست میرفت .

حال که بفتوحات محیر العقول نایل و سرافراز
گردیده هویداست که اساسی محکم برای بقای
سعادت و نیکبختی آینده خود گذاشته است ضمانت
ثابت میطلبد که تا ابداً مجبور نشود جان هزاران هزار در رزمگاه

در قربانگاه مذبوح دارد .

از انطرف دولت روس هم شکستهائی در پی خصوصاً معدوم
شدن قوه بحریه و شورش و اختلاف داخلیه خویش را در نظر داشته
شبهه نیست که بجنگ و امتداد رشته مخاصمت راغبی نکرده
داشت

وبالجمله مامورین صلح در اینوقت وارد امریکا شدند
واهالی مامورین دولتین را استقبال و تکریم شایان نموده
اسباب پذیرائی فراهم آوردند

در دهم ماه (او) مسیو (ویطه) رئیس مامورین
دولت روس در بندر (نیویورک) از کشتی پیاده شد

(بارون کامورا)

رئیس مامورین دولت ژاپون هم چند روز قبل از آن
آمده بود .

جراید اتازونی رای واظهارات وکلای صلح را شرح دادند
مسیو (ساتو) یک از اجزاء صلح دولت
ژاپون در (نیویورک) گفته بود یقین دارم مسئله صلح

بدون سختگیری در شرایط بطور دلخواه انجام خواهد پذیرفت

و غرامت زیاد هم طلب نخواهد شد

. مخارج ژاپون در این جنگ روزی یک ملیون

دلار است . در حین مذاکره صلح متارکه جنگ

میشود . در پنجم ماه او

(بارون کامورا) و مسیو (تاکاهیرا) سفیر ژاپون

و مسیو دولیته با سایر اجزاء در صلح (اسنر) برحسب

دعوتی که جناب مسیو (روزولت) بطرف عصرانه کرده

سپس

بکنار (می فلاور) رفتند . رئیس جمهوری آتازونی

در ضمن محاورت چنین اظهار داشته بود «صاحبان .

حامی سلامت و سعادت و اقبال اعلیحضرتین امپراطوران

عظیم الشان دو دولت بزرگ که وکلای ایشان امروز متفقاً

حضور بهم رسانیده اند ممنونشم و میخواهم شما در سکوت و قیام

همو شید .

از درگاه یزدان مسئلت مینمایم درجای واثق دارم که عنقریب

اساس صلح مستحکم خواهد شد» .

پس از ختم مجلس و وداع مأمورین بجانب

(پرتسموت) رهسپار گردیده روز هشتم او وارد شهر مزبور

شدند . اهالی

اسکله را با بیرقهای گوناگون مزین کرده و پذیرائی مفصل نمودند

. . . . . .

بعد مهمانهای محترم را بعمارت مخصوص بردند

روز دیگر مجلس اول منعقد گردید و مراسم

تحیت و سلام از طرفین بجا آمد

بعد متفق الرای مقرر داشتند که عهدنامه بزبان انگلیسی و فرانسه

ترتیب و نگارش یابد و اگر اختلافی در ترجمه آن روی دهد رجوع

بنسخه فرانسه نمایند

مسیو (دولطه) اختیارنامه خود در آورد ولی (بارون کامورا)

معذرت خواست که ندانسته بود همان روز باید نشان داد

. بعضی از جراید ژاپون بیانات مبنی بر نومیدی

دیپلوماسی در انجام صلح نگاشته بودند

و از ادعای غیر منتظره جراید روسیه رنجیده چنین گفتند

باتحال دولت ژاپون از حد اعتدال بیرون رفته است

فتوحات متوازنه او راحق میدهد بزبان مظفر سخن راند و مواد

صلح را مقرر نماید

روسیه برخلاف چنان رفتار میکند که با خودش منصور است

میتوان بدلخواه مواد صلح را مبدل سازد

درجای واقع در صورت

گرفتن صلح نمودند و تدارکات نظامی پیش از پیش در کار بود

جرائد مقدم نیز بنیان

سر زده

گردند . که ژاپون تشکیل شرائط صلح میدهد

و در صورتیکه قبول نشود جنگ با کمال شدت شروع خواهد شد

فصل هشتم

معطلات و مقاولات بزم صلح در شهر پرتسموت

شرط از
بجمله

روسیها چند شرائط قبول از شرائط ما میکنند عزامت جنگ

ژاپونیها در مواد صلح گذشت عظیم مینمایند —

— عهدنامه طرفین بامضا رسید —

اثر ختم صلح در عالم — خاتمه جنگ

در بین مذاکرات ژاپونیها از روسها خواهش نمودند

که سرّ دراز آن مجلس اشاعت نشود که مبادا

بعد مورث اشکالات گردد چون احتمال میدادند

که عقد موافقت در خاموشی صورت بگیرد اما روسها ابتداء

بر ضد خیالات ژاپونیها بودند .

و شیوع معاملات را بهمه عالم خواستند .

(بارون کامورا) صورت مطالبات ژاپون را بمسیو

(دویته) سپرد و جواب شافی و مبرهن برای هر ماده

صلح داده شد

و چند شرایط قبول و مابقی مردود گردید

منجمله مسئله خسارت جنگ چون روسها

مصمم بودند بهیچوجه من الوجوه زیر بار ادای آن نروند

. . مباحثات طولانی از آن

به بعد میانهٔ مأمورین درگرفت

ژاپونیها علی الظاهر درنگی نمودند اما

برخلاف استقلال واقتدار مأمورین روس در معاملات پیشتر

از اجزاء صلح ژاپون بود زیرا در مسائل مهمه (بارون کامورا)

بایست به دولت متبوعهٔ خود رجوع نماید ولی مسیو (دوویته)

با تکیهٔ رجه وکالت مطلقه داشت

تصفیهٔ امور متنازع فیها متدرجاً واضح تر ولایح تر گشت

چهار ماده از مواد قطعاً مردود و متروک شد

یکی واگذاردن جزیرهٔ (ساخالین)

. و دیگر غرامت جنگ . سوم محدود نمودن

قوهٔ بحریهٔ روس در مشرق الاقصی . چهارم

تسلیم جهازهای جنگی روس که هنگام جنگ در بنادر بیطرفیه

پناه جسته بودند . (بارون کامورا)

از سختگیری روسها قدری متعجب ماند و از اهمیت مطلب

روی برتافته احساسات وخیالات اصلیهٔ خویش را پوشیده

پوشیده داشت و مسئله (کره) را معرض بحث و مذاکره در آورد

روسها اظهار داشتند

که حالت مستقبل ژاپون در کره نه فقط راجع به دولت روس بود

بلکه به دول معظمه که علاقه و رابطه با آنجا دارند ولی روسها خودشان را

از تعرض مقاصد ژاپونیها بازمیدارند مشروط براینکه حقوق تبعه

روس را در آنخاک محفوظ بدارند

در چهاردهم[۱۴] اوا اعضای مجلس مشغول

بگفتگوی در فصول عهدنامه راجعه به پرت آرتور و منچوری باشند

و قرار گرفت

و قرار گرفت که تخلیه منچوری بر دولتین متعاهدتین فرض و حتم باشد

وابواب آنجا بر روی

همه مفتوح شود   اجاره پرت آرتور

از طرف دولت چین از روسها بژاپونیها انتقال یافت روز دیگر

ماده چهارم و پنجم در تحت نظر و مذاکره مامورین در آمد ماده

چهارم باکثریت آرا قبول شد   ولی در ماده پنجم اختلاف

بهم رسیده بدفع الوقت انداختند

و همچنین سایر مواد صلح فردا افتاد

مورد بحث مجلس گردید تا آنچه بزودی انجام میگرفت از لحاظ نظر
گذرانیدند و مطالب متنازع فیها بتعویق افتاد و گاه گاه رشته امورات
از دست آنها خارج میشد

اگر روسها امید ترک جنگ داشتند برای آنها لازم و متحتم بود
نظر بقوه و حالت ژاپون نموده بهوش آیند که ساخالین در دست
حریف ایشان بود و پس گرفتن آن غیر ممکن
و همچنین هم احتمال این را

نمیتوانست داد که قشون روس منچوریا را بالمره از قبضه خود در آورد
و ژاپونیها را مجبور نماید که در معامله نرمی اختیار نمایند
اما قشون ژاپون که پای بدایره فتوحات
گذارده بود یقین بود آن شرایط و موادی را که از ابتدا
باعث حرب گردیده بود حفظ خواهد کرد.
مسیو (دویطه) که وثوق
و اعتمادی از هموطنان خویش در بر داشت میدانست که
امتداد جنگ برای روسیه چه نتیجه حاصل خواهد نمود.

وانشان لطمه که باخلاق قشون وارد آمده بود بزودیها محو نمی شد

بزرگترین مصائب

اغتشاش داخله روس بود و آتش فتنه او بهمه جا سرایت

نموده دولت

ژاپون از آنطرف نظر بامور و مصالح سیاسیه از مطالبات

اولیه گذشت نمود خصوصاً از غرامت جنگ و اخواست

نصف جزیره (ساخالین) را بخود و ابتیاع آن را

اخذ وجه خسارت جنگ بعنوانی دیگر دانستند و در قبول

آن متعهد

آن متعهد نشدند در این اوقات که اختلاف بهم رسید

جناب مستر روزولت خدمت بی نظیری بدولتین متعاهدتین نمود

و دقیقه از دقایق فروگذار نکرد که کاری بخوبی اصلاح شود

اقدامات مجدانه وی در حل و عقد امور اثر مطلوب و نتیجه مترقبه را

بخشید

و بنابر آن مجلس مشورت در پرتزموث منعقد گردید و در

ادای قیمت نصف ساخالین امر با رضائی اظهار داشتند و در باب

سایر مطالب غور و تأمل کردند .

مجلسی هم از جمیع وزراء و امراء ژاپون

بریاست اعلیحضرت میکادو در پای تخت اندولت منعقد شد

درباب

اعادهٔ جنگ یا ترک آن بحث و مذاکره طولانی نمودند و آخرالامر

از خسارت جنگ که بدویست (۲۰۰) ملیون لیره میرسید و از استیلاء نصف

جزیرهٔ (ساخالین) صرف نظر کردند چه خلاف مردانگی

دیدند که مجلس کنفرانس صلح برهم بخورد در روز بیست و نهم (۲۹)

اوغشته ۱۹۰۵ مامورین طرفین متفق الرأی بفصل شرائط و انجام

کار صلح

کار صلح پرداختند

و اختتام آن را تلگرافاً بدولت متنوعه اطلاع دادند

علو همت اعلیحضرت میکادو

و توجهات جناب رئیس جمهوری اتازونی موجب تمجید و تحسین

جمیع سیاسیون و اهالی عالم گردیدند و جراید دول متمدنه مقالات

مشروحه در این باب نگاشتند

ژاپون بر ملل متمدنه اشکار کرد که از

غرض اصلی که قبل از جنگ خواهش کرده بود بیرون نرفت

وهیچ سلطانی با تسلطی که میکادو داشت ابداً اینگونه سلوکی ابراز
نمی کرد .

وچنین گذشت عظمی در تاریخ عالم کمتر یافت میشود .

از آغاز محاربه چنین اظهار داشته
بود که منچوریا ملک طلق چین است و دست اندازی روسیها بکره
حقوق وی را در خطر می اندازد و آخر بمقصود خود رسید و اثر
فتوحات بی نظیر او تا مدت چند قرن باقی خواهد ماند

تمام ارباب سیاست

عالم باستثنای روسیه اعتراف نمودند که غرامت واجرتی بژاپون
برای خسارت زاید الوصف وی ولجتاً بایستی داده شد

ابنای وطن جانبهای
عزیز خویش را بمعرض هلاکت افکندند

و بر خلاف عقاید دین خود دیدند که بقطع نام نیک خود را بعد از
زحمات کثیره بر باد دهند

امروز ژاپون بلاشبهه در مشرق الاقصی مقامی اعلی یافته است
وقوه بری و بحری روس بر عکس ضعف و هبوطت ولیکن نباید

از شجاعت ذاتی سپاه روس چشم پوشید بلکه از قوت و دلاوری
ایشان در عرصهٔ قتال نیز انسان متحیر میماند

بالجمله در پنجم ماه
سپتامبر سنه ۱۹۰۵ میلادی عهدنامه طرفین که مشتمل بر پانزده
فصل بامضا رسید که شرح آن از قرار ذیل است در

۱ فصل اول ذکر شده است که صلح فیمابین دولتین متحاربین منعقد
گردید

۲ فصل دوم مملکت (کره) در تحت حمایت دولت ژاپون میباشد

۳ فصل سیم بعد از هیجده ماه از تاریخ تصدیق و امضای عهدنامه
سپاه دولتین روس و ژاپون منچوریا را باید تخلیه نمایند فقط
صد نفر سپاه برای محافظت راه آهن در آنجا نگاه دارند

۴ فصل چهارم شبه جزیرهٔ (لیااوتونگ) و (پرت آرتور)
بتصرف دولت ژاپون درآمده

٥ فصل پنجم تجارت آزاد خواهد شد

٦ فصل ششم و هفتم و هشتم خط راه آهن روس از شهر
خاربین الی انتهای جنوب که متجاوز از نهصد و هفتاد میل است
٧ بدولت ژاپون واگذار شد و خط راه آهن که در سمت
شمال خاربین واقع است در ید تصرف دولت روس مانده
٨ و معادن ذغال هم بژاپونیها منتقل
گردید و در استعمال آنها دستور العمل داده شد

فصل نهم

٩ فصل نهم نصف جزیره (ساخالین) که دارای
معادن کثیره و منافع بیشمار است تا درجه عرض پنجاه با جزایر
مجاوره بژاپون داده شد مشروط براینکه مرکز قشون قرار ندهند
و قلاع و استحکامات نظام در آنجا احداث ننمایند

١٠ فصل دهم دولت ژاپون بر عهده میگیرد که حقوق
و امتیازات روس را در جنوب جزیره (ساخالین)
بشناسد

١٠١ فصل یازدهم در سواحل (سیبریا) و دریای (آمور) و بحر (اوختسک) و (بهرینک) حق ماهی گیری بدولت ژاپون داده شد

١٠٢ فصل دوازدهم دولتین متعاهدین عهد تجارتی فیمابین منعقد نمودند ولی حقوق ژاپون در عهد نامه تجارتی پیشتر [illegible]

١٠٣ فصل سیزدهم مبلغ خطیری برای خرج اسرا بدولت ژاپون

داده خواهد

داده خواهد شد

١٠٤ فصل چهاردهم اگر در مندرجات عهد نامه که بلسان انگلیسی و فرانسه نگارش یافته است شک و ریبی حاصل شود رجوع به نسخه فرانسه نمایند

١٥ فصل پانزدهم عهد نامه مزبوره از طرف اعلیحضرتین امپراطور روس و امپراطور ژاپون بعد از انقضای مدت پنجاه روز تصدیق و امضاء خواهد شد

جز ختم عمل صلح و گذشت عظیم دولت ژاپون بعضی از اهالی

ژاپون را بخشم انداخت و مجالس در (اوساکا) و (ناگویا)
و (کیوتو) انعقاد گردیده اظهار نارضائی از انجام صلح نمودند
در (توکیو) نیز اغتشاش
برپا شد و شورشیان چند قراولخانه و خانهای دیگر را
خراب کرده و آتش زده و نزدیک عمارت وزیر داخله
جمع شده قیل و قال نمودند تا پلیسها آنهارا متفرق ساخته
چند نفر از طرفین مقتول و مجروح گردیدند
پس از آن حکومت شهر را در تحت قانون نظامی نهاد و توسل
اکیده

اکیده نایرهٔ فتنه فرونشاند.
اما تمام اغتشاش انحصار به اهل وضع داشت و بهیچ مربوط بامراء
و اشراف نبود و صورتا چشمه فساد از بی اطلاعی و آگاهی
از مواد اصلیه صلح بود
ژاپون محض استحکام ثمرهٔ جنگ عهدنامه با دولت انگلیس
خلیف خود در سنه ۱۹۰۲ منعقد شده برای مدت ده سال از
نو تشکیل گرفت و از این قرارداد و عقد اتحاد دوام امنیت
در ممالک آسیای مشرقی و هندوستان و حفظ حقوق طرفین

در ممالک مزبوره ذکر شده است

جمیع تاجداران در موقع انجام عمل

صلح تلگرافات تهنیت و تبریک را به اعلیحضرتین روس و ژاپون

ارسال داشتند   و از طرف

واکناف عالم تشکرات صمیمه را به رئیس جمهوری آتازونی

برای خدمات فوق العاده ابلاغ داشتند

و نام مصلح عظیم در تاریخ چون نوشیروان عادل

زنده میماند   جنگ دولتین

روس

روس و ژاپون اگرچه باعث خسارت جانی و مالی بیحد

وحصر گردید ولی درس بزرگی هم نه تنها بدولتین متحاربین بلکه

بهمه دول و ملل عالم آموخت . دولت روس بیقین

فهمید که اصلاحات داخلیه از توسعه مملکتش بطرف خاک

بعیده لازم تر و مقدم تر است . دولت ژاپون هم

با آنکه مظفر بود ولی میزان مداخل و مخارج مملکتش

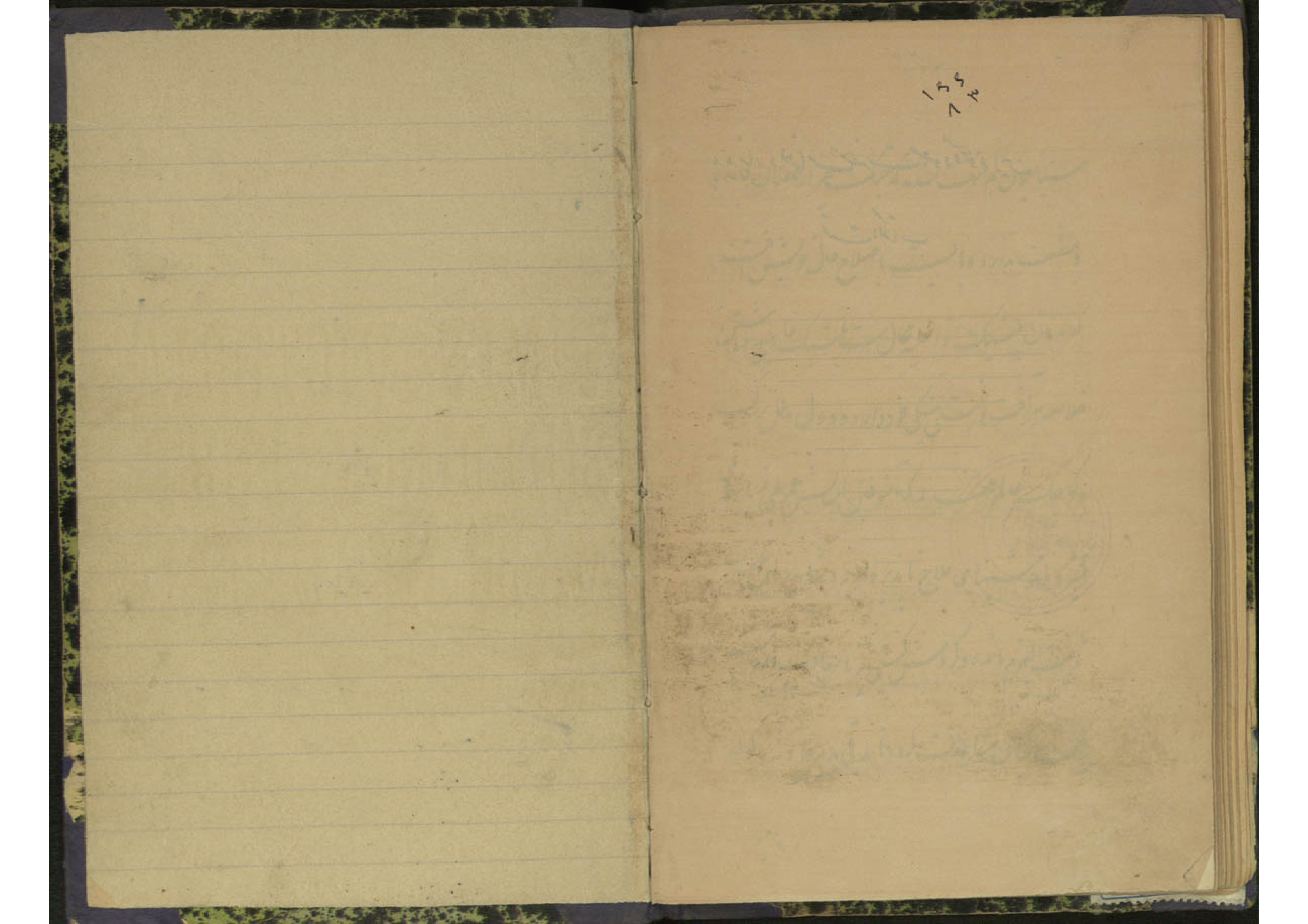
از دست رفت و دانست که برای کوشش و آسایش

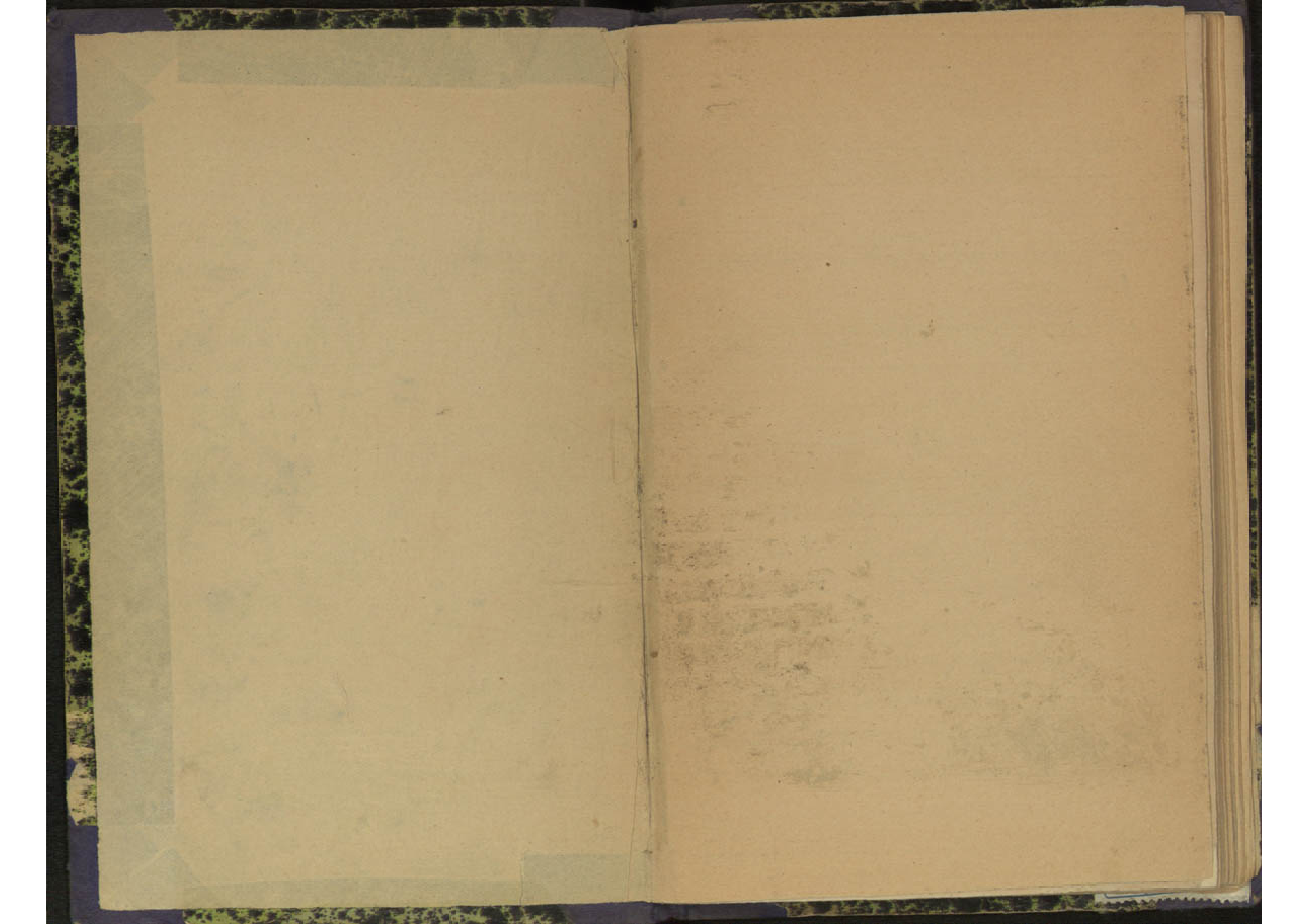
عمومی واشاعه علم و مدنیت چیزی از آن بهتر نیست

سیاسیون هم ملتفت شدند که جنگ غیر از نقصان فائده
و منفعت ندارد و بایستی باصلاح حال خویش افتند
که بدون پلتیک داخلیه محال است پلتیک خارجیه داشتن
خلاصه مرافقت و یکجهتی شکلی بخود دارد و دول و ملل بزرگ
و کوچک عالم فهمیدند که آشوفتن اساس عمومی زیانهای
کثیر و ناخوشیهای علاج ناپذیر دارد و شاید در این عقیده
ثابت العزم مانده و گردش گیتی نیز با سعادت و رفاهیت
جهانیان مساعدت کرده تا مدتی بدید حادثه ناگوار

پدید نیارد بعنایات حضرت معبود و محمود آمین

تمت الکتاب








خطی «فهرست شده»
کتابخانه مجلس شورای ملی
۷۹۴۸